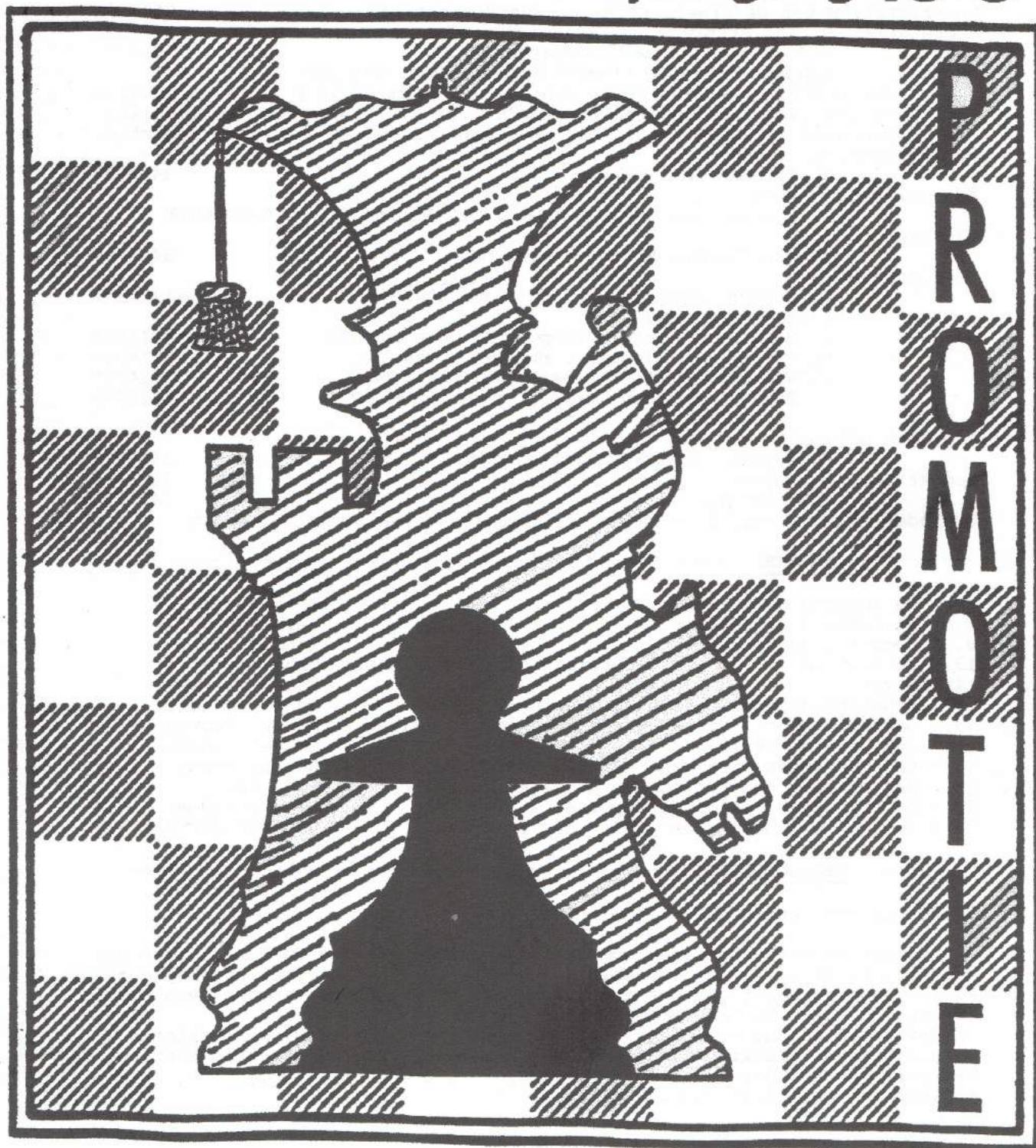

schaakvereniging
pp motie
jaargang 48-3

ZOETERMEER

CLUBBLAD VAN DE SCHAAKVERENIGING 'PROMOTIE'
Jaargang 48 No. 3, 7 maart 2000 - Oplage 80 stuks

----- S.V. PROMOTIE -----

Clubgebouw: Wijkcentrum De Leyens 3419596
 Van 't Hoffplein 1

Voorzitter: B van de Graaf, Prins Bernhardstraat 24, 3313582
 Secretaris: D. Th. Brinkman, v. Boisotring 97, 3422005
 Penning J.G. van der Ploeg, Belgiëlaan 157 3423551
 meester: Schaakvereniging Promotie, Gironummer 2405362
 [Jaarcontributie 1999/2000: senioren (20 t/m 64 jr) fl. 215; junioren (16 t/m 19 jr) en aspiranten (t/m 15 jr) fl. 115; studenten fl. 140; veteranen (65+) fl. 165; (bij meer aspiranten uit een gezin reductie.)]

Wedstrijdleader intern:
 E. Trommel, Ruimtebaan 319, 3416697

Wedstrijdleader extern:
 G. Eggink, van Leeuwenstraat 136, Voorburg 070-3866538

PR zaken:
 M. van Staden, Moerbeigaarde 76, 3414509

Jeugdcommissie:
 C. Schoon (voorzitter), Caan van Neck- 070-3999354
 laan 191, Rijswijk
 H. Meijering (intern comp.), Lissevaart 136, 3311976
 M. van Staden (lessen), Moerbeigaarde 76, 3414509
 J. Veldhuizen (toernooien), Vletkade 34, 3416170
 H. Buiten, (extern. comp.), Slootdreef 14, 3316292

Algemeen adjunct:
 M. Nepveu, Graaf Adolfstraat 36, 3169981

Redactie: M. Nepveu 3169981
 J.W. Meijer 3413367

Ereleden: H. Breugem, L. Breugem, J. Hagoort, J. Kalkwijk, G. Swart.

----- INHOUD -----

1. - De interne competitie	Eric Trommel
6. - De externe competitie	Gerhard Eggink
9. - Promotie vuurwerk	Hans Meijer
13.- De vervorming van de tijd-ruimte door een promotie	Hans Meijer
14.- Bezeten	Frits Hoorweg
17.- Schoonheidsprijzen tegen de saaiheid	Ruurd Kunnen
19.- Doctor doceert. Het verwerken van een nederlaag	Manuel Nepveu
21.- Juffrouw Nifterik	Manuel Nepveu
23.- De schaakmysterie van Sherlock Holmes (6/2)	Rob de Vries
28.- Het Niets - een retrograde probleem	Hans Ree
28.- De oplossing van de Kerstpuzzel	Henk Breugem
29.- Schaken met deze klok? Overzicht sponsors.	Jan van der Ploeg

----- REDAKTIONEEL -----

Beste Schaakvrienden en -vriendinnen,

Het Holmes mysterie kent een opmerkelijke ontknoping met Gerhard Eggink als winnaar. De prijs van de redactie gaat echter naar Sjaak Sibbing. Hij doorzag alle listen en lagen van het mysterie. Zijn oplossing getuigt pas van echte scherpzinnigheid Eggink. Bravo!

Verder is de inhoud van dit clubblad vooral een freak-show, met verloren gegane graven, krankzinnige promoties en veranderende ruimte-tijd continua op het bord. Kunnen heeft wat met schoonheidsprijzen en Nepveu ligt te rollebollen met juffrouw Nifterik.

De Redactie.

DE PROMOOT

Informatie Bulletin van de schaakclub Promotie

4 maart 2000

Denksport centrum 079-3419596

Gaat Ben Bernard nog inhalen?

Ben had al voorspeld dat na zijn overwinning van vorig jaar een jacht geopend zou worden om hem weer van de troon te stoten. Dat klopte en Ben is nu van gejaagde jager geworden. Winst op Bernard. Ik was er helaas niet bij maar het moest cool geweest zijn. Bernard staat nog steeds bovenaan. Tien krappe punten verschil met zijn naaste belager! Spannend dus.

Er zijn in de achterliggende periode veel interessante partijen gespeeld. Het is de spelers absoluut niet verboden ze ter plaatsing in het clubblad bij een van de redacteurs aan te bieden!

De promotie tussen de groepen heeft inmiddels plaats gevonden. En dat heeft een interessante groep B opgeleverd. De Leenmannen hebben groep A net niet kunnen halen. Te bezien valt of Dennis aan kop blijft. Timo moest in ieder geval een verlies tegen Briggeman incasseren en zakt daarmee. Ons nieuwe lid Hans Baas kruipt in groep B langzaam maar merkbaar omhoog na zijn overwinning op Hans Minnema.

In groep C gaat Rob "Retrograde" de Vries aan de leiding en dat zal nog wel even zo blijven, hoewel.... enige bedreiging valt nog van Coen Veld en Dingeman Nies te verwachten.

Voor de volledigheid geef ik weer een kruistabel met alle resultaten. Houd er wel rekening mee dat er een splitsing van twee naar drie groepen heeft plaatsgevonden.

Verdere mededelingen

- **Teamleiders** graag VOOR 22.00 uur op maandagavond de stand van zaken m.b.t. de teamindeling
- Heeft u een emailadres, geef het dan door zodat ik de voorlopige indeling kan toezenden! (e.s.trommel@planet.nl)
- **AFZEGGEN** tot maandag 22.00 uur!

Eric Trommel

Promotie, competitie 1999-2000, stand na ronde 19

groep A :

Plts	Speler	Score	WP.	Plts	Speler	Score	WP.
1	B. Bannink	166.67	1469	18	H. Luitjes	103.67	892
2	B. Ahlers	157.33	1545	19	H. Tan	102.67	1362
3	A. de Waal	145.67	1370	20	H. Knops	94.00	1250
4	J. Mostert	144.67	1515	21	H. van der Wijk	93.33	1378
5	M. Nepveu	144.00	1667	22	N. Peerdeman	93.17	1006
6	J. Sibbing	136.33	1369	23	Y. van Deutekom	91.83	1400
7	H. Boerkamp	136.00	1096	24	B. van de Graaf	90.67	971
8	H. Noordhoek	134.00	1408	25	J. van den Berg	90.00	660
9	E. Kuipers	134.00	1061				
10	J. Blankespoor	118.67	1253	26	J. Veldhuizen	89.00	1009
11	J. van den Bergh	118.00	824	27	R. Minnema	88.00	1012
12	R. Matai	110.33	733	28	M. van Putten	86.00	228
13	B. Ouwens	110.00	1260	29	N. Veldhuizen	84.17	693
14	J. Stoop	109.67	1420	30	M. Toxopeus	78.50	1014
15	M. van Staden jr.	109.00	1315	31	J. van Wijnen	76.50	1082
16	G. Eggink	108.33	1081	32	M. Wichhart	71.50	1164
17	R. Blok	107.00	1283	33	H. Breugem	66.00	1121

groep B :

Plts	Speler	Score	WP.	Plts	Speler	Score	WP.
1	D. Leenman	77.83	964	13	E. Trommel	55.33	614
2	P. Briggeman	72.50	637	14	L. Verboom	52.67	424
3	R. Kunnen	69.00	980	15	M. de Regt	52.50	778
4	T. Leenman	66.67	958	16	C. Schoon	52.33	678
5	A. Ameling	66.33	714	17	M. van Staden sr.	51.83	795
6	J. Hardiek	65.50	839	18	H. Kuipers	51.33	513
7	D. Brinkman	64.67	834	19	W. Tsai	50.17	211
8	H. Buiten	63.17	893	20	D. Ong	48.67	616
9	R. Tan	63.00	877	21	S. van Diepen	48.17	554
10	F. Martens	63.00	563	22	H. Pronk	46.50	679
11	J. Lipka	61.67	591	23	H. Minnema	40.00	690
12	S. Muns	57.83	908	24	H. Baas	38.00	97

groep C :

Plts	Speler	Score	WP.	Plts	Speler	Score	WP.
1	R. de Vries	44.67	728	13	T. Meijering	31.33	637
2	C. Veld	44.00	700	14	G. van der Burg	31.33	310
3	D. van Nies	42.00	831	15	J. van Nies	27.67	240
4	R. Swarts	39.67	690	16	J. de Roo	27.00	470
5	H. Bragonje	38.33	557				
6	J. Snijdwint	37.67	615	17	P. Franken	26.67	442
7	H. Breuker	37.67	596	18	E. Stokvis	25.00	333
8	D. de Zwart	36.00	125	19	S. de Bakker	24.00	24
9	H. van Werven	35.67	658	20	J. van der Ploeg	22.67	357
10	J. Vossepoel	35.33	283	21	J. Bruijnsma	22.67	24
11	P. den Blaauwen	34.33	626	22	L. van de Meeberg	16.00	408
12	P. Cuijpers	32.67	363				

pl.	speler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	37	39	intern	extern	totaal		
1.B.	Bannink	XX	10	1<	00	.1	.1	..	1.	11	..	<	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	10	/14	2 / 4	12 /18
2.B.	Ahlers	10	XX	.1	1.	<1	<	..	<	0.	..	..	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1.	<	..	..	8	/12	3 / 5	11 /17	
3.A.	de Waal	<0	0.	XX	.1	<	1.	.1	.1	..	..	1	..	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	7	/10	2 / 5	9 /15	
4.J.	Mostert	11	.0	0.	XX	.1	01	<	..	..	0	..	..	..	1.	11	..	..	<	..	1.	<	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1	..	..	..	<	..	11	/17	0 / 1	11 /18	
5.M.	Nepveu	0.	0	<	..	0.	XX	<	<	..	0	..	..	..	..	1	.1	1.	..	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1	..	7	/13	3</	5	10</18
6.J.	Sibbing	0.	<	..	0	01	<	XX	..	..	..	..	..	..	<	1.	.1	..	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	7	/12	2</	4	9</16	
7.H.	Boerkamp	..	..	0.	..	<	<	..	XX	..	0	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	1	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	5	/ 8	5 / 7	10 /15		
8.H.	Noordhoek	.0	<	0.	..	1.	..	..	XX	.1	.1	<	..	<	..	0.	..	1.	..	0.	.1	..	.1	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	8</14	1 / 4	9</18			
9.E.	Kuipers	00	.1	..	1.	..	<	1.	0.	XX	..	<	..	..	..	1	1.	..	..	..	..	1	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1	<	..	9</14	..	9</14			
10.J.	Blankespoor	..	..	..	..	..	..	0.	..	XX	..	..	<0	<	00	.1	..	..	..	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	<	0	<	5	/12	3 / 4	8 /16		
11.J.	van den Bergh	<	..	0.	..	..	..	0	<	..	..	XX	.1	..	1.	..	..	1.	..	..	.1	..	..	..	<	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	7</12	..	7</12		
12.R.	Matai	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0.	XX	..	0.	1.	..	..	..	..	..	.1	0.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	3	/ 6	4 / 5	7 /11		
13.B.	Ouwens	..	..	..	0	0.	..	<	..	..	1<	..	..	XX	0.	<	..	..	..	..	1.	..	..	..	<	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	..	0	..	5	/11	2 / 4	7 /15	
14.J.	Stoop	.0	..	..	00	0.	<	..	..	<	..	0	.1	.1	XX	<	..	1.	..	<	..	..	..	<	..	..	1	..	..	..	..	..	1.	1.	0	..	..	8</17	0 / 1				

per speler is aangegeven hoe deze met wit en/of zwart tegen andere spelers heeft gespeeld

Kruistabel Promotie, competitie 1999-2000, groep B, na ronde 19 d.d. 04-03-00

pl. speler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	intern	extern	totaal	
1.N. Peerdeman	XX	«	..	.1	0.	..	1.	1.	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	5«/ 7	1 / 4	6«/11	
2.Y. van Deutekom	«.	XX	..	1.	1«	0.	01	«.	..	«.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	5 / 9	3 / 6	8 /15	
3.J. van den Berg	..	..	XX	..	..	..	..	1.	..	1.	..	..	01	..	..	..	..	1.	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1.	1.	..	..	..	7 / 8	2 / 3	9 /11	
4.J. Veldhuizen	0.	.0	..	XX	..	.1	..	..	«	«1	«.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	4«/ 8	2«/ 5	7 /13	
5.R. Minnema	.1	«0	..	..	XX	0.	.0	..	0«	1.	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	4 / 9	2 / 5	6 /14	
6.N. Veldhuizen	..	.1	..	0.	.1	XX	..	1.	«	.0	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	4«/ 7	1 / 3	5«/10	
7.M. Toxopeus	.0	01	..	..	1.	..	XX	«.	..	..	0.	..	..	..	..	1.	..	..	..	1.	..	1.	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	6«/10	3«/ 6	10 /16	
8.J. van Wijnen	.0	«.	..	..	..	.0	«	XX	.0	«.	..	.1	.1	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	4«/ 9	3«/ 4	8 /13	
9.M. Wichhart	..	..	.0	«.	«1	«.	..	1.	XX	«.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	«.	..	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	5«/ 9	«/ 5	6 /14	
10.H. Breugem	.0	«.	..	0«	.0	1.	..	«.	«	XX	«.	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	6 /12	..	6 /12	
11.D. Leenman	..	..	.0	«.	..	..	..	..	..	«	XX	10	..	1.	««	.1	..	1.	0.	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	7 /12	3 / 5	10 /17	
12.P. Briggeman	..	..	..	..	..	..	.1	0.	..	..	10	XX	..	1«	..	«.	..	.1	.1	..	1.	«.	..	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	8«/12	2«/ 4	11 /16	
13.R. Kunnen	..	..	..	..	..	..	..	0.	..	.0	..	..	XX	..	1.	«.	«.	1.	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	..	5 / 8	1 / 5	6 /13	
14.T. Leenman	..	..	01	..	.0	..	..	..	..	.0	«0	..	XX	..	..	..	«.	.0	..	1.	..	..	1.	..	.1	..	..	..	..	..	..	«.	.1	..	1.	6«/13	3«/ 5	10 /18	
15.A. Ameling	..	..	..	..	..	..	..	.0	..	..	..	..	««	..	.0	XX	..	1.	1«	.0	..	.1	..	..	.1	.0	1.	1.	..	..	..	1.	10	..	..	9«/16	..	9«/16	
16.J. Hardiek	..	..	..	..	..	..	0.	..	..	0.	«.	«.	..	..	XX	..	«.	..	..	..	1.	..	..	..	..	01	..	..	..	1.	..	..	..	..	..	4«/ 9	3 / 6	7«/15	
17.D. Brinkman	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	.0	XX	.1	..	..	0.	«.	1.	..	«.	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	4«/ 8	2 / 5	6«/13	
18.H. Buiten	..	..	0.	..	..	..	..	..	.0	0.	.0	«.	«0	«.	0.	XX	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1.	1.	..	1.	..	..	..	..	5«/13	2«/ 5	8 /18	
19.R. Tan	..	..	.0	..	..	.0	..	..	..	«.	.1	0.	.0	1.	1.	..	..	XX	..	..	«.	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	5 /10	2 / 5	7 /15	
20.F. Martens	..	..	..	..	..	..	0.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	.0	XX	..	..	..	..	..	..	«.	..	1.	1.	«.	1.	..	..	..	..	4 / 7	2«/ 4	6«/11	
21.J. Lipka	0.	..	..	..	..	..	..	..	..	.0	..	..	0.	..	.1	..	..	XX	.1	..	..	..	1.	..	..	1.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	3 / 6	2«/ 3	5«/ 9	
22.S. Muns	..	..	..	..	..	..	.0	..	«.	0.	..	«.	.0	..	.0	«.	..	«.	..	0.	XX	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	2 / 9	2«/ 5	4«/14	
23.E. Trommel	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	.0	..	..	..	..	..	XX	..	0.	0.	1.	..	.1	.0	..	..	1.	..	..	3 / 7	0 / 2	3 / 9	
24.L. Verboom	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0.	0.	..	..	..	..	..	..	..	..	XX	1.	..	..	..	«.	..	«.	..	..	..	..	2 / 5	3 / 4	5 / 9	
25.M. de Regt	..	..	..	..	..	..	.0	..	..	..	..	..	..	..	1.	..	«.	..	0.	«.	..	..	.1	.0	XX	..	..	«.	..	..	1«	..	..	..	..	5 /10	3«/ 5	8«/15	
26.C. Schoon	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	.0	01	.0	..	..	..	..	..	..	.0	..	..	..	1.	..	..	XX	1.	0.	..	..	.1	.1	..	..	5 /10	2 / 5	7 /15	
27.M. van Staden sr.	..	..	..	..	..	..	..	0.	..	.0	..	..	..	..	.0	..	..	0.	..	0.	..	..	..	..	..	«.	.0	XX	..	..	..	.1	1.	..	..	2«/10	2 / 4	4«/14	
28.W. Tsai	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0.	..	0.	..	..	..	..	..	..	.1	..	XX	..	«.	..	1.	..	..	..	2«/ 5	..	2«/ 5	
29.H. Kuipers	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	«.	..	..	..	0.	«.	..	..	..	XX	..	00	..	..	..	..	..	1 / 5	2«/ 4	3«/ 9	
30.D. Ong	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	.0	..	0.	..	.0	..	..	..	..	1.	..	..	..	..	«.	..	XX	«.	..	..	..	2 / 6	3 / 5	5 /11	
31.S. van Diepen	..	..	0.	..	..	..	..	..	..	..	.0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	«.	«0	..	..	11	«.	XX	..	..	..	..	3«/ 8	1 / 4	4«/12	
32.H. Pronk	..	..	0.	.0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	«.	.0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0.	0.	.0	..	..	..	XX	0.	.1	..	..	1«/ 9	3«/ 6	5 /15
33.H. Minnema	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0.	0.	10	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0.	0.	..	..	..	..	.1	XX	0.	..	..	2 / 9	1«/ 5	3«/14
34.H. Baas	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0.	.1	XX	..	..	1 / 2	..	1 / 2
35.R. Hoff	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	XX	0 / 1	..	0 / 1		

per speler is aangegeven hoe deze met wit en/of zwart tegen andere spelers heeft gespeeld_

Kruistabel Promotie, competitie 1999-2000, groep C, na ronde 19 d.d. 04-03-00

pl. speler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	intern	extern	totaal		
1.J. van den Berg	XX	..	..	..	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1	..	01	..	..	..	1	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	7 / 8	2 / 3	9 / 11			
2.M. Toxopeus	..	XX	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	4 / 6	3 / 6	8 / 12			
3.R. de Vries	..	..	XX	..	..	0	..	1	0	..	..	0	1	..	0	..	..	..	..	1	1	1	..	..	..	1	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	7 / 13	1 / 4	8 / 17			
4.C. Veld	..	..	..	XX	..	1	1	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	0	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	5 / 9	1 / 5	7 / 14			
5.D. van Nies	..	..	1	..	..	XX	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	5 / 12	1 / 4	7 / 16			
6.R. Swarts	..	..	..	0	..	XX	..	..	1	..	..	1	1	..	..	..	..	1	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	0	..	..	0	0	..	..	0	0	..	..	..	..	..	5 / 13	3 / 5	9 / 18		
7.H. Bragonje	..	..	..	0	0	..	..	..	XX	..	..	..	..	..	..	1	..	..	1	1	1	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	0	..	..	..	..	..	..	6 / 13	4 / 3	7 / 16		
8.J. Snijdwint	..	..	..	1	..	..	..	..	XX	..	..	..	1	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	0	..	..	..	..	0	0	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	6 / 13	2 / 4	8 / 17		
9.H. Breuker	0	..	..	..	..	0	..	..	XX	..	0	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	2 / 9	3 / 4	5 / 13			
10.D. de Zwart	..	..	..	..	..	..	..	..	..	XX	..	1	1	..	1	..	..	1	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	4 / 4		4 / 4		
11.H. van Werven	..	..	1	..	..	..	..	..	1	..	XX	0	..	0	..	0	..	..	11	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	5 / 11	4 / 4	6 / 15		
12.J. Vossepoel	..	..	..	0	..	0	..	..	0	0	1	XX	..	..	1	1	..	..	1	0	..	..	1	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	6 / 12		6 / 12	
13.P. den Blaauwen	..	..	1	..	0	..	..	0	..	..	..	..	XX	..	..	..	..	..	1	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	..	0	0	..	..	..	..	..	..	6 / 14	0 / 3	6 / 17		
14.P. Cuijpers	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	1	..	XX	1	..	..	..	..	0	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	3 / 6	0 / 3	3 / 9		
15.T. Meijering	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	0	XX	0	..	0	1	0	..	11	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	4 / 12	1 / 5	5 / 17	
16.G. van der Burg	..	..	..	0	..	0	0	..	..	1	0	..	..	1	XX	1	..	1	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	0	..	..	..	..	0	0	..	..	..	..	..	7 / 18		7 / 18	
17.J. van Nies	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	XX	..	..	..	0	1	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	2 / 6	4 / 2	3 / 8	
18.J. de Roo	..	..	0	..	0	0	..	..	0	00	0	0	1	1	..	..	XX	11	1	..	0	1	..	..	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	6 / 17	0 / 1	6 / 18	
19.P. Franken	..	..	0	..	..	0	..	..	0	..	1	..	..	..	0	..	00	XX	..	..	11	..	1	..	1	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	5 / 15		5 / 15	
20.E. Stokvis	..	..	0	..	..	0	..	..	..	..	..	0	..	1	0	1	0	..	..	XX	10	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	3 / 12	0 / 1	3 / 13	
21.S. de Bakker	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	XX	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0 / 1		0 / 1	
22.J. van der Ploeg	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	00	..	0	1	00	10	..	XX	..	01	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	3 / 14	0 / 1	3 / 15	
23.J. Bruijnema	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0 / 2		0 / 2	
24.L. van de Meeberg	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	0	0	0	0	0	0	0	0	0	..	1	01	1	XX	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	0	..	..	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	3 / 17		3 / 17	
25.D. Leenman	0	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	8 / 12	3 / 5	11 / 17	
26.P. Briggeman	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	10	XX	1	..	..	..	..	..	1	1	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	8 / 11	2 / 4	11 / 15
27.T. Leenman	01	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	0	XX	..	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	5 / 11	3 / 5	9 / 16
28.A. Ameling	..	..	..	1	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	1	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	11 / 16		11 / 16
29.J. Hardiek	..	0	..	..	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	1	1	..	..	..	..	..	..	..	0	..	..	..	XX	..	..	..	..	1	..	..	01	..	..	1	..	..	..	..	..	7 / 11	3 / 6	10 / 17		
30.D. Brinkman	..	..	1	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	XX	1	..	..	0	..	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	6 / 9	2 / 5	8 / 14	
31.H. Buiten	0	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	0	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	5 / 12	2 / 5	8 / 17	
32.R. Tan	0	..	..	1	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1	0	1	1	..	..	..	XX	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	6 / 9	2 / 5	8 / 14
33.F. Martens	..	0	..	..	1	..	..	1	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	0	..	XX	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	5 / 8	2 / 4</	

per speler is aangegeven hoe deze met wit en/of zwart tegen andere spelers heeft gespeeld

De Externe competitie

Sinds het vorige clubblad zijn er weilsaar vele wedstrijden gespeeld, maar het algemene beeld van de eerste helft van het jaar heeft zich gewoon voortgezet. Kansen voor Promotie 8 en Promotie 7, gemiste kans voor Promotie 1 en Promotie 3, middenmoten voor Promotie 5, degradatieproblemen voor Promotie 2, Promotie 4, Promotie 6 en Promotie 9. Netto een niet zo positief oordeel. Wat doen alle talen toch verkeerd?

Promotie 1 staat er op papier wel aardig voor maar miste de kansen op promotie eigenlijk al in de wedstrijden tegen HMC (onnodig verlies) en HSC Helmond (onnodig gelijkspel). Ongetwijfeld zal het tal niet degraderen, maar echte kansen op promotie zijn verkeken. Toch doet dit tal leuk mee in de klasse waar drie jaar geleden uit werd gedegradeerd en vorig jaar op miraculeuze manier niet uit werd gedegradeerd. Petje af, heren! In de volgende wedstrijd wacht Venlo, dat de vorige wedstrijd met 8-0 wist te winnen....

KNSB, 2e klasse D		gesp	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	mtch	bord
1	HMC	6	XXX	5	4½	5½	3½	...	5½	4½	...	...	10	28½
2	Venlo	6	3	XXX	...	3	...	4½	4½	...	5½	8	8	28½
3	Promotie 1	6	3½	...	XXX	4	4½	5	4	...	5½	...	8	26½
4	Magnus BSG 2	6	2½	5	4	XXX	6	...	...	3	...	5½	7	26
5	PION Groesbeek	6	4½	...	3½	2	XXX	3	...	6½	...	6	6	25½
6	Hoensbroek/Max Euwe	6	...	3½	3	...	5	XXX	3	5	5	...	6	24½
7	HSC Helmond	6	2½	3½	4	...	...	5	XXX	...	3½	5	5	23½
8	Veldhoven	6	3½	...	...	5	1½	3	...	XXX	4½	4	5	21½
9	ASV 2	6	...	2½	2½	...	...	3	4½	3½	XXX	6	4	22
10	Paul Keres 2	6	...	0	...	2½	2	...	3	4	2	XXX	1	13½

Het tweede tal mist veel kansen. Of dat er te veel zijn zal aan het einde van de competitie moeten blijken, maar zowel tegen Leiderdorp (3-0 voor werd 3½-4½) als Alteveer had er veel meer in gezeten. Omdat er twee tallen degraderen moet de volgende wedstrijden tegen Rotterdam en philidor Leiden zeker gewonnen worden. Pluspuntje hierbij is wel dat het derde tal geen kansen of bedreigingen meer hoeft te doorstaan en dus 'geplunderd' kan worden voor de beste invallers. Succes, heren!

KNSB, 3e klasse E		gesp	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	mtch	bord
1	WSC	6	XXX	...	4½	5	4	5½	6½	6½	...	...	11	32
2	Alteveer	6	...	XXX	...	4	4½	...	2½	4	5	6	8	26
3	DD 2	6	3½	...	XXX	...	...	4½	3½	6½	4	5	7	27
4	Leiderdorp	6	3	4	...	XXX	4	...	4	...	4½	4½	7	24
5	LSG 3	6	4	3½	...	4	XXX	3	...	...	5	4½	6	24
6	Hillegersberg	6	2½	...	3½	...	5	XXX	5	2½	4½	...	6	23
7	Philidor Leiden	6	1½	5½	4½	4	...	3	XXX	...	...	4	6	22½
8	DSC 2	6	1½	4	1½	...	...	5½	...	XXX	3½	4½	5	20½
9	Promotie 2	6	...	3	4	3½	3	3½	...	4½	XXX	...	3	21½
10	Rotterdam	6	...	2	3	3½	3½	...	4	3½	...	XXX	1	19½

Het derde tal stond voor een moeilijke opgave, dat was vantevoren al wel bekend. In een klasse met het zwaar versterkte eerste achtstal van Botwinnik moest om een promotie worden gestreden. Uiteindelijk bleek Botwinnik veel te sterk. Waar een 6-2 overwinning beide tallen gelijk had gebracht werd met 6½-1½ verloren... Het seizoen is voorbij.

HSB, 1e klasse B		gesp	1	2	3	4	5	6	7	8	mtch	bord
1	Botwinnik 1	6	XXX	6	4½	6½	6	4½	6	...	12	33½
2	Wassenaar 1	6	2	XXX	4	4½	...	5	6	5	9	26½
3	Ooievaar 2	6	3½	4	XXX	...	4	6	6½	6	8	30
4	Promotie 3	6	1½	3½	...	XXX	4½	5½	4½	5½	8	25
5	Haagse Toren 2	6	2	...	4	3½	XXX	3	4½	4½	5	21½
6	Centrum 1	6	3½	3	2	2½	5	XXX	...	5	4	21
7	Schaakmat 1	6	2	2	1½	3½	3½	...	XXX	6	2	18½
8	Pomar 1	6	...	3	2	2½	3½	3	2	XXX	0	16

Het zijn zware tijden voor het Vierde. Vorig jaar (in een andere bezetting) met vlag en wimpel gepromoveerd uit de tweede klasse, dit jaar gaat het allemaal veel moeilijker. Met nog een wedstrijd te spelen is het tal afhankelijk van de uitslag van DSC-Corbulo, die een week voor Promotie-Vogelwijk wordt gespeeld. We hopen op een gunstige uitslag.

HSB, 1e klasse A		gesp	1	2	3	4	5	6	7	8	mtch	bord
1	Vogelwijk 1	6	XXX	5	4½	6	6	...	6	6½	12	34
2	WSC 2	6	3	XXX	5½	...	4½	5	7½	5½	10	31
3	Schaakhuis 1	6	3½	2½	XXX	5	5	7	5½	...	8	28½
4	DD 4	6	2	...	3	XXX	4	4	5½	6	6	24½
5	Corbulo 1	6	2	3½	3	4	XXX	5	...	5½	5	23
6	Promotie 4	6	...	3	1	4	3	XXX	3½	4½	3	19
7	DSC 4	6	2	½	2½	2½	...	4½	XXX	4	3	16
8	Lierse 1	6	1½	2½	...	2	2½	3½	4	XXX	1	16

Het Vijfde kan eigenlijk weinig meer overkomen. Met twee solide overwinningen op de twee staartclubs is een verlengd verblijf in de tweede klasse wel veilig gesteld. Voor het mooie nog even winnen tegen Scheve Toren zou nog erg mooi zijn.

HSB, 2e klasse A		gesp	1	2	3	4	5	6	7	8	mtch	bord
1	SHGP 1	5	XXX	...	...	5½	7	6	7	4½	10	30
2	DD 5	5	...	XXX	4½	4½	5½	...	6	7	10	27½
3	Arena 1	5	...	3½	XXX	3	5	7	6½	...	6	25
4	HSV 2	5	2½	3½	5	XXX	...	5	...	5½	6	21½
5	Promotie 5	5	1	2½	3	...	XXX	...	6	6	4	18½
6	Scheve Toren 2	5	2	...	1	3	...	XXX	3½	5	2	14½
7	RHC 2	5	1	2	1½	...	2	4½	XXX	...	2	11
8	Ooievaar 4	5	3½	1	...	2½	2	3	...	XXX	0	12

Alleen een wonder kan ons Zesde nog behouden voor de Tweede klasse. Vantevoren was al duidelijk dat dit tal het moeilijk zou krijgen, maar in de wedstrijd tegen 'concurrent' Lierse 3 werd pijnlijk duidelijk dat het Zesde volgend jaar waarschijnlijk in de Derde klasse zal spelen. Maar wonderen zijn de wereld nog niet uit....

HSB, 2e klasse B		gesp	1	2	3	4	5	6	7	8	mtch	bord
1	SIO 1	5	XXX	...	5	4½	...	6	6	6½	10	28
2	DD 6	5	...	XXX	...	4½	4½	4½	5½	6	10	25
3	DSC 5	5	3	...	XXX	5	4	4½	...	5½	7	22
4	RSC/Belgisch Park 2	5	3½	3½	3	XXX	6	...	...	6½	4	22½
5	Haagse Toren 4	5	...	3½	4	2	XXX	4	6½	...	4	20
6	Ooievaar 3	5	2	3½	3½	...	4	XXX	6½	...	3	19½
7	Lierse 3	5	2	2½	...	...	1½	1½	XXX	6	2	13½
8	Promotie 6	5	1½	2	2½	1½	...	...	2	XXX	0	9½

Promotie 7 baarde in de hele HSB opzien door RHC te kloppen. Met de wedstrijd tegen Paris nog te goed zit er nog een kans in voor het Zevende. Maar eerst maar met van Tijdnood winnen! Het schijnt trouwens dat in dit tal twee veelbelovende broers aan de topborden de posities van de senioren in dit tal hebben overgenomen....

HSB, 2e klasse C		gesp	1	2	3	4	5	6	7	8	mtch	bord
1	Botwinnik 2	5	XXX	...	...	4½	5½	5	4	7	9	26
2	Tijdnood 2	5	...	XXX	4	...	5	4½	5½	6	9	25
3	RHC 1	5	...	4	XXX	3½	5½	...	6½	8	7	27½
4	Promotie 7	5	3½	...	4½	XXX	4	4½	5	...	7	21½
5	Centrum 2	5	2½	3	2½	4	XXX	...	...	8	3	20
6	Haagse Toren 3	5	3	3½	...	2½	...	XXX	4	6½	3	19½
7	Corbulo 2	5	4	2½	1½	3	...	4	XXX	...	2	15
8	Paris 1 (-2)	5	1	2	0	...	0	1½	...	XXX	-2	4½

Voor het Achtste komt de belangrijkste wedstrijd het laatst. Aangenomen dat de wedstrijd tegen Pomar wordt gewonnen, moet in de laatste wedstrijd, thuis op 7 april, van Rijswijk gewonnen worden om te promoveren naar de Tweede klasse. Dat zou een fantastische prestatie zijn van dit tal van vier meisjes en vier jongens!

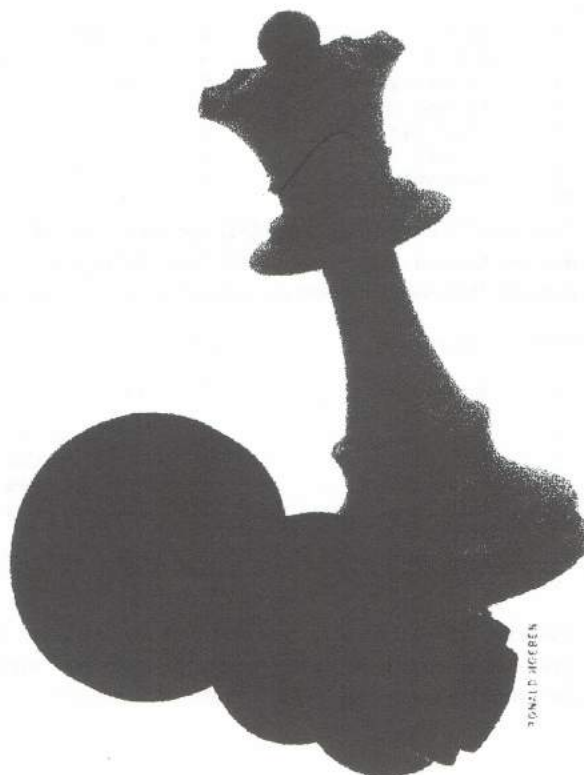
HSB, 3e klasse A		gesp	1	2	3	4	5	6	7	8	mtch	bord
1	Rijswijk 4	6	XXX	...	6	4½	4	6½	6½	5½	11	33
2	Promotie 8	5	...	XXX	5	4½	6	3½	...	5	8	24
3	Tijdnoed 3	6	2	3	XXX	4	5½	...	5	4	6	23½
4	Velo 1	5	3½	3½	4	XXX	...	5½	...	6½	5	23
5	Vogelwijk 3	5	4	2	2½	...	XXX	5½	4	...	4	18
6	Corbulo 3	6	1½	4½	...	2½	2½	XXX	5	3½	4	19½
7	Pomar 3	5	1½	...	3	...	4	3	XXX	5½	3	17
8	Arena 2	6	2½	3	4	1½	...	4½	2½	XXX	3	18

Het Negende beleeft zware tijden. Aan het begin van het seizoen plotseling toch in de Derde klasse gezet, blijkt dit (nog) een beetje te hoog gegrepen. Of zorgen ze nog voor een verrassing door Rijswijk straks te verslaan?

HSB, 3e klasse C		gesp	1	2	3	4	5	6	7	8	mtch	bord
1	HSV 3	6	XXX	5	6	5½	4½	5	...	5½	12	31½
2	Collectief 2	6	3	XXX	...	6½	4½	5½	4½	6½	10	30½
3	Voorburg 1	6	2	...	XXX	4½	5½	5	4½	7	10	28½
4	Vogelwijk 4	6	2½	1½	3½	XXX	5½	...	5	7	6	25
5	Rijswijk 5	6	3½	3½	2½	2½	XXX	6½	4½	...	4	23
6	SIO 3	6	3	2½	3	...	1½	XXX	5	4	3	19
7	DD 7	6	...	3½	3½	3	3½	3	XXX	6	2	22½
8	Promotie 9	6	2½	1½	1	1	...	4	2	XXX	1	12

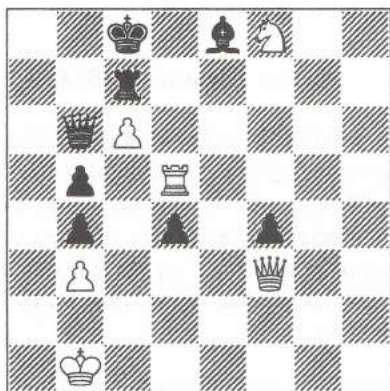
Zo ziet u maar, binnen onze vereniging zijn er allerlei emoties. Misschien een promotie, misschien een degradatie. Alles kan nog goed komen, maar de realiteit dwingt ons te beseffen dat we niet alles kunnen winnen. Maar je moet maar denken, eens grijp je die kans wel. En degradeer je dit jaar, dan scoor je er volgend jaar flink op los in die klasse lager!

Gerhard Eggink.

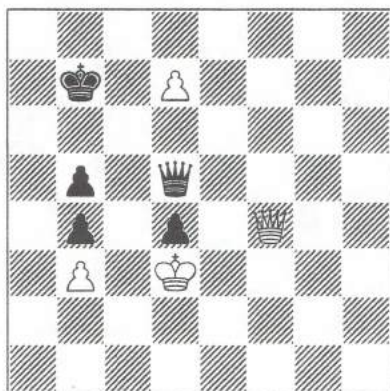
PROMOTIE VUURWERK

Op zoek naar fraaie voorbeelden van promoties ben ik uiteraard bij André Chéron te rade gegaan. In zijn *Lehr- und Handbuch der Endspiele, Dritter Band*, wordt voor de promotie van een pion het Duitse woord *Umwandlung* gebruikt. Een fraai woord dat conversie, verandering, omzetting, transformatie en metamorfose betekent. Ook de klankkleur van dit woord is mooi. *Umwandlung* klinkt inhoudrijker en prettiger dan het Nederlandse woord promotie waar de van Dale opklimmen in rang achterzet. Misschien moeten we onze club maar zo gaan noemen.

Leonid Kubbel (1930)

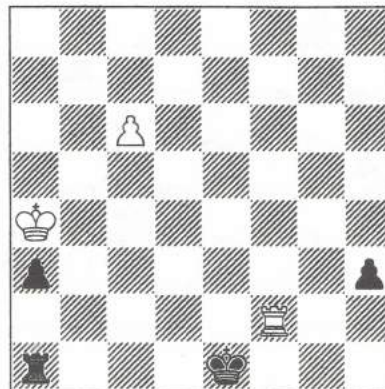
1.Dg4!! Kb8 2.Pd7! Lxd7 3.cxd7 Tc1! 4.Kb2!! Tc2!
5.Kxc2 Dc6 6.Kd3!! Dxd5 7.Dxf4 Kb7

8.Df7!! Dxf7 9.d8P winnend.

Chéron noemt dit de beste paardpromotie die hij kent. Hij heeft geen woord teveel gezegd. Zelfs twee zetten voor het einde is nog nauwelijks duidelijk hoe wit zou moeten winnen. De promotie van de pion tot paard komt in bovenstaande stelling als een donderslag, of is het hier soms een mokerslag, bij heldere hemel.

In reguliere partijen komen promoties weinig voor. Dit tekort wordt ruimschoots goed gemaakt door eindspelcomponisten. Harold van der Heijden geeft in *Pawn Promotion* (1995) vele studies met dit thema. De ene nog fraaier dan de andere. Hieronder een variant op de beroemdste minor promotie aller tijden.

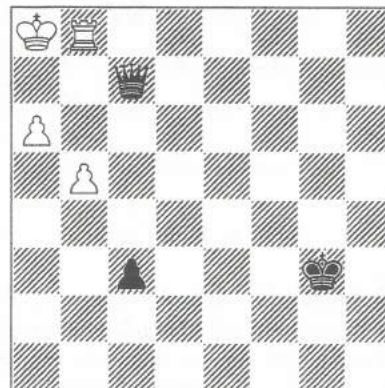

E. Kolesnikov (1989)

1.Th2 Td1 2.Txb3 a2 3.Th1 Kd2 4.Th2 Kc3 5.Txa2
Td5 dreigt Tc5 6.Ta1! Kb2! 7.Kb4 Kxa1 8.c7 Td4
9.Kb3 Td3 10.Kc2 Td4 11.c8T!! De zet van
Fernando Saavedra. 11.... Ta4 12.Kb3 Groot.

De geschiedenis van de zet van Saavedra is te vinden in *Schaakkuriosa* van Tim Krabbé uit 1974.

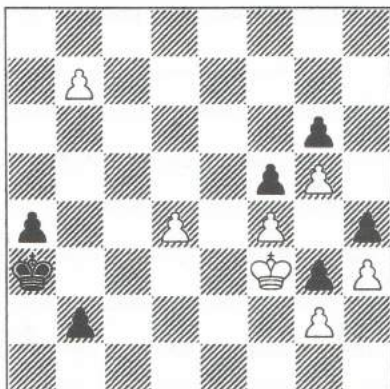
Het kan allemaal nog fantastischer. In de volgende stelling is het al moeilijk te geloven dat de witte toren zich staande kan houden tegen de zwarte dame. Laat staan tegen de twee zwarte dames die weldra op het bord staan. Toch lukt hem dat met een volstrekt niet voor de hand liggende verdediging.

M. Matous (1994)

1. a7 c2 2.b6 Dd7 3.b7 c1D 4.Td8 Ddc7 5.Tc8 Dxc8 6.b8L!! Nauwelijks te geloven. 6....Dc8c7 Anders is het pat. 7.Lxc7 Kf3 8.Kb7 remise.

Dat het laatste woord over pionneneindspelen nog niet gesproken is bewijst de volgende studie.

M. Zinar (1989)

1. b8T Ka2 2.d5 b1D 3.Txb1 Kxb1 4.d6 a3 5.d7 a2 6.d8D a1D 7.Dd1 Ka2 8.Dxa1 Kxa1 9.Ke3 Kb2 10.Kd4 Kc2 11.Ke5 Kd2 12.Kf6 Ke3 13.Kxg6 Kf2 14.Kh5 Kxg2 15.g6 Kxh3 16.g7 g2 17.g8T! Kh2 18.Kxh4 g1D 19.Txg1 Kxg1 20.Kg5 en wit wint.

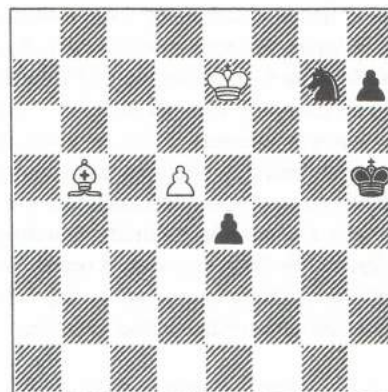
De eerste reciproque echo promotie studie met lopers is van de hand van drs. Th.C.L. Kok. Een thema voor fijnproevers.

Th.C.L. Kok (1938)

1.d6! Kc8 2.exf6 h1L! Zelf obstructie. 3.g8L! Een bepaald niet voor de hand liggende reactie op de vorige zet van zwart. Alleen deze echo promotie tot loper wint. Andere promoties winnen niet. 3...Pxf6 4.Lxf7 Pe8 5.Lxg6 Pxd6 6.e8D Pxe8 7.Lxe8 d5 8.Lb5 d4 9.Lc4 Kc7 10.La6 en zwart verliest.

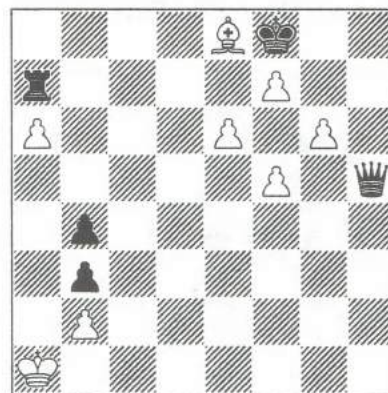
Onlangs trof ik in *New in Chess* in een artikel van Jan Timman het volgende juweeltje aan.

Ernest Pogosiants (1964)

1. Kf6 Kh6 2.d6 Pe8! 3.Le8 e3 4.d7 e2 Waar is de winst voor wit? 5.d8P Nu faalt 5...e1D op 6.Pf7 Kh5 7.Pe5 Kh4 8.Pf3 en de witte dame gaat verloren. 5...e1P Een reciproque echo promotie met paarden. Zwart voorkomt zo het verlies van zijn dame maar kan niet verhinderen dat hij mat gaat. 6.Pc6 Pf3 7.Pe7 7.Pd4 Pg8 mat.

Hoe combineer je vier verschillende promoties, de *Allumwandlung* of *AUW*, in één eindspelstudie? De door Alexander Hildebrand in 1985 gecorrigeerde versie van een studie van Sigurd Clausen uit 1927.

Sigurd Clausen (1927)

1.g7 Kxg7 2.f6!

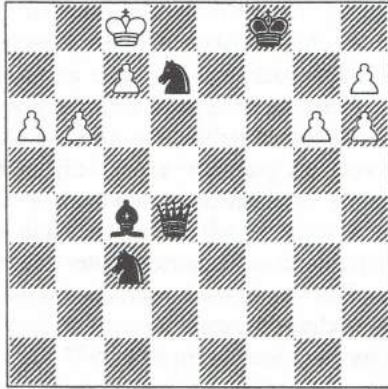
a) 2....Kh7 3.Pf8! Kg8 4.Lxh5 Txa6 5.Kb1 Ta5 6.Pd7 Txh5 7.f7 Kh7 8.Pf6 en wit wint.

b) 2.... Kxf6 3.f8D! en zwart kan opgeven.

c) 2.... Kh8 3.f8T! met winst voor wit.

d) 2.... Kh6 3.f8L! Kg5 4.Lxh5 Kxh5 5.Lxb4 Txa6 6.Kb1 Txe6 7.f7 Tg6 8.Kc1 en wit wint.

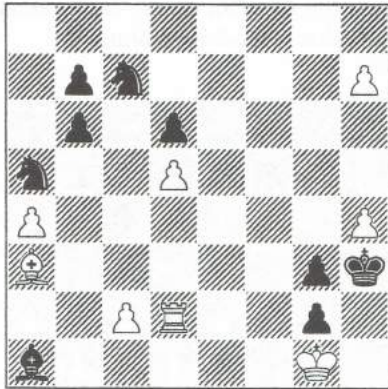
De studie die op mij de meeste indruk maakte is een AUW met verschillende pionnen. De witte positie lijkt hopeloos. Op welke wijze maakt wit remise?

Jan Rusinek (1977)

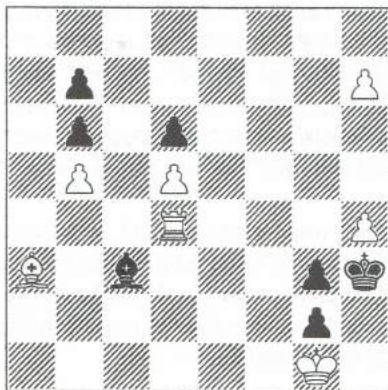
1.h8D dxh8 2.g7 Dxc7 3.hxc7 Ke7 4.a7 La6 5.b7 Pe4 6.g8P! Ke8 7.Pf6 Pexf6 8.a8L! Pe5 9.Kb8 Pc6 10.Kc8 Lf1 11.b8T La6 12.Tb7 Pe4 met pat. Een fraaie combinatie van zelfpin en auto-obstructie.

In Schaakwerk II uit 1991 van Jan Timman vond ik een eindspel waarin het Phoenix-thema een rol speelt.

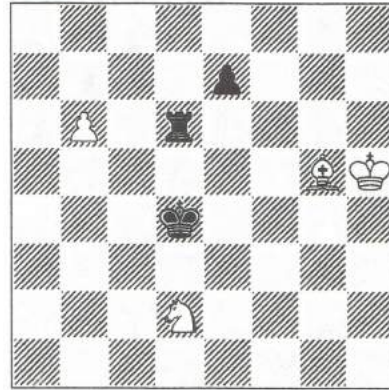
Jan Timman (1987)

1.Td3 Pb5! 2.axb5 Pb3! 3.c3! Pd4 4.Txd4 Lxc3

5.Lb2!! Lxb2 6.h8L!! Het Phoenix-thema. De witte looper herrijst uit zijn as. 6...Lc3 7.Le5 de5 8.Te4 Lb2 9.h5 La3 10.Tc4 Lb2 11.h6 e4 12.h7 Lh8 13.d6 e3 14.d7 e2 15.Th4 Kxh4 16.d8D en wit wint.

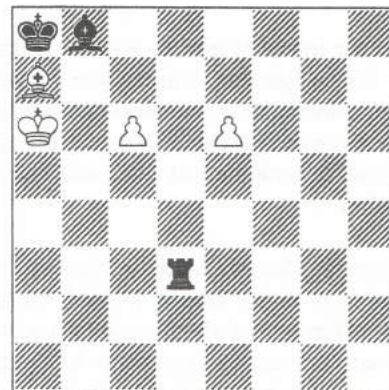
Nog een studie uit Schaakwerk II. Wit omzeilt met een minor-promotie pat en een zet elegant mat.

(M. Matous, 1984)

1.b7 Td8 2.Lf4 e5 3.Pf3 Ke4 4.Pg5 Kf5 5.Lxe5 Te8 6.b8T!! Txe5 7.Tf8. Mat. Kan het eleganter?

Uit *Schaakkuriosa* van Krabbé een miniatuur waarin wit zwart met twee minor promoties klein krijgt.

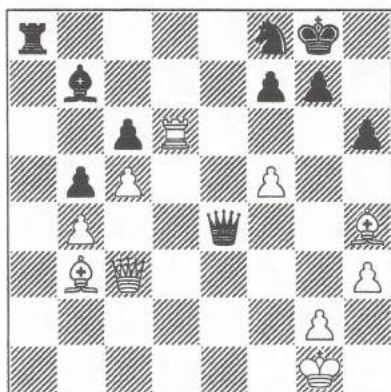
S. Belokonj (1969)

1.e7 Td8 2.ed8P! 3.La7 c7 4.Lb8 c8L! 5.Lg3 Pc6 6.Lb8 7.Lb7 mat.

Hoe staat het met promoties in reguliere partijen? Toen ik bij mij zelf te rade ging herinnerde ik me al snel de volgende fraaie minor promotie. In deze partij zat H. Groffen tijdens het Nederlands kampioenschap voor bedrijven in 1995 achter de witte stukken en ik achter de zwarte. Wit: koning d5, pionnen a4 en b6; Zwart: koning c3, paard b7, pion a5. Er volgde 61..Kb4 62.Kc6 Pc5 63.Kd5 Pa6 64.Kc6 Ka4 65.b7

Kb4 66.Kb6 Pc5! 67.b8P a4 68.Pc6 Kc4 69.Ka5 a3 70.Pb4 Kb3 71.Kb5 Pa6! En wit staakte de strijd.

In de *Late Knight* rubriek van Richard Foster op chesscafe.com vond ik een weinig alledaagse paardpromotie. Geef met de f5 pion mat in zes zetten zou de opdracht kunnen luiden.

Magerramov – Kolesnikov (Correspondentie, 1987)
1.Tf6!! gxf6 2.Dg3 Kh7 3.Lxf6 Pe6 4.fxe6 Tg8 5.exf7!! Tgx3 6.f8P mat! Sprookjesachtig.

Paardpromoties komen slechts in een op de duizend partijen voor. Er is dus een reële kans dat je in je hele schaakleven een keer een pion in een partij die je speelt tot paard zult zien promoveren.

De kans op een toren- of loperpromotie is extreem klein. Tim Krabbé geeft op zijn website 47 van dit type minor promotie [<http://www.xs4all.nl/~timkr/>]. Dit komt neer op een geschatte kans van een op de dertigduizend. Ik denk niet dat ik dit ooit van nabij mee zal maken.

Je bent geneigd te denken dat promoties tot dame relatief vaak voor zullen komen. Dat valt tegen. Pas na enig nadenken schoot me te binnen dat ik in een reguliere partij ooit een pion tot dame heb laten promoveren. Dat was tegen T. Wirschell in 1991 in Zoetermeer tijdens de KNSB competitie. Die partij verliep als volgt: 1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 Lg7 4.e4 0-0 5.f3 d6 6.Le3 Pc6 7.Dd2 a6 8.Pge2 Tb8 9.Pc1 e5 10.d5 Pd4 11.Pb3 c5 12.dc6 Pb3? 13.c7! Pd2 14.cb8D! Het Phoenix-thema! Dankzij deze wat paradoxaal ogende promotie won ik zonder veel moeite de partij.

Tim Krabbé geeft op zijn website twee partijen van recente datum waarin een tijd lang vijf dames tegelijk op het bord stonden. Dat lijkt me wel iets om eens van nabij mee te maken.

Vrijwel alle partijen met vijf of meer dames op het bord staan te boek als geconstrueerde partijen of zijn regelrecht dubieus te noemen. Een zo'n partij waarin

sprake was van drie promoties en er op een bepaald moment vijf dames op het bord stonden is de beroemde partij tussen Nikolai Grigoriev en Alexander Aljechin, Moskou 1915-16. Aljechin geeft deze partij in zijn boek over zijn beste partijen. Frappant is echter dat deze partij zo nooit gespeeld is. Frappant is ook dat de stelling die Aljechin als gewonnen voor wit geeft dat vermoedelijk niet is. Frappant is ook dat Aljechin in zijn boek op zijn minst suggereert dat hij wit had terwijl hij in Moskou tijdens zijn partij tegen Grigoriev achter de zwarte stukken zat. Een van de merkwaardigste mystificaties uit de gehele schaakliteratuur noemt Tim Krabbé deze partij in *Nieuwe Schaakkuriosa* uit 1977. Op zijn eerder genoemde website geeft hij aanvullende informatie over deze partij.

De mooiste promotie combinatie staat wel op naam van Alexander Aljechin. Deze combinatie gooit bij velen hoge ogen in de competitie om de mooiste combinatie aller tijden. Ik zag hem in de jaren zestig voor het eerst in Prisma schaakboek deeltje drie van Hans Bouwmeester. Het boekje over combinatiemotieven dat ik, toen ik met schaken begon, stuk heb gelezen. Toen ik het uit mijn boekenkast viel het in mijn handen prompt uit elkaar. De wijze waarop Aljechin vanuit de diagramstand deze partij beslist is ronduit verbluffend.

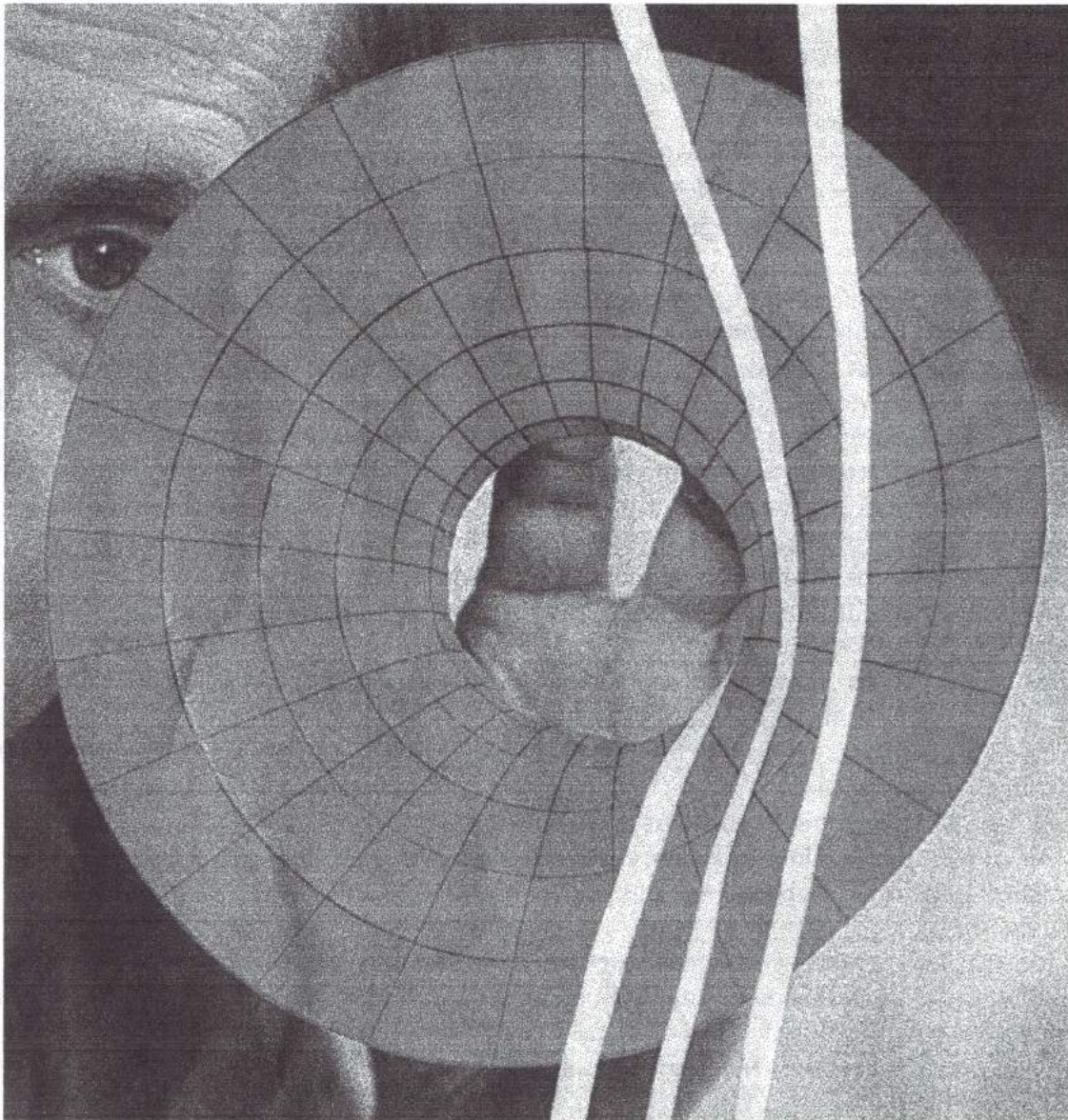

E. Bogoljubow – A. Aljechin (Hastings, 1922)
29....b4! 30.Txa8 bc3 31.Txe8 c2! 32.Txf8 Kh7 33.Pf2 c1D! 34.Pf1 Pe1 35.Th2 Dxc4 36.Tb8 Lb5 37.Txb5 Dxb5 38.g4 Pf3 39.Lxf3 exf3 40.gxf5 De2 41.d5 Kg8 42.h5 Kh7 43.e4 Pxe4 44.Pxe4 Dxe4 45.d6 cxd6 46.f6 gxf6 47.Td2 De2 48.Txe2 fxe2 49.Kf2 exf1D 50.Kxf1 en wit gaf op. Geniaal.

Als een pion promoveert tot paard, loper, toren of dame is het alsof de kromming van de tijd-ruimte op het schaakbord zichtbaar wordt. De klassieke schaakwetten lijken dan even te moeten wijken voor wetten van een geheel andere orde.

Hans Meijer.

DE VERVORMING VAN DE TIJD-RUIMTE DOOR EEN PROMOTIE

Sinds Einstein weten we dat de structuur van tijd en ruimte mede wordt veroorzaakt door materie. In 1905 schreef hij een artikel dat de tijd figuurlijk even deed stilstaan. Einstein postuleerde dat iedere waarnemer dezelfde lichtsnelheid zou meten ongeacht hoe bij zelf bewoog. Dit uitgangspunt vormde de basis van zijn relativiteitstheorie. Een belangrijk gevolg van deze theorie is de relatie tussen massa en energie. Een relatie die is vastgelegd in de formule $E = mc^2$. Zo ongeveer de enige formule die op straat herkend wordt. Tien jaar later slaagde Einstein erin de vergelijkingen te vinden die de kromming van de tijd-ruimte onder invloed van massa en energie beschrijven. Deze werden in 1919 bevestigd toen men een kleine verschuiving in de positie van de sterren waarvan het licht rakelings de zon passeerde waarnam.

De sterkste ruimtekromming doet zich voor in de buurt van veel materie zoals bij de zon. Zwarte gaten zijn extreem compacte objecten. Zo is een zwart gat met de massa van de zon een bolletje met een straal van drie kilometer. Met behulp van origami is dit mysterieuze verschijnsel waaruit zelfs licht niet kan ontsnappen aanschouwelijk te maken. Hoe materie de tijd-ruimte, verbeeld als een schaakbord, vervormt is boven te zien.

Uit: *A brief history of relativity*, Stephen Hawking. Time, December 31, 1999, en *Een zwart gat in kleur*, Interview met Vincent Icke door Jan Ottens, Haagsche Courant, 15-1-2000.

BEZETEN/ frits hoorweg

Op de laatste dag van mijn verblijf in Londen lunchte ik met een Engelse collega. Hij informeerde beleefd wat ik zoal had gedaan. Nadat ik hem dat verteld had, viel er een pijnlijke stilte. Een hobby is leuk hoorde ik hem denken, maar dit is morbide. In Londen hoor je naar een musical te gaan en te winkelen. Je kunt ook een bezoek brengen aan zo 'n mooi museum. Dat zijn geaccepteerde vormen van vermaak, maar ik was blijkbaar voor iets anders gekomen en dat gaf mijn collega een nieuwe kijk op mijn karakter.

Iets anders

De ochtend nadat ik mij had geïnstalleerd in een hotel in Bayswater, wandelde ik naar Little Venice, een buurtje dat gebouwd is rond een piepklein haventje aan het Grand Union Canal. Het haventje lijkt bewust te zijn verstopt tussen een wirwar van autowegen, waarvan er enkele door reusachtige pilaren hoog boven de huizen worden uitgetild. De huizen zijn pas nog witgepleisterd om te proberen de naam van de buurt eer aan te blijven doen. Vandaar liep ik over het jaagpad langs het kanaal naar Kensal Green Cemetary. Nu is dat een begraafplaats waar je ook nog wel eens een 'normale' toerist tegenkomt. Diverse beroemdheden liggen er begraven, zoals Isambard Kingdom Brunel (van de bruggen) en de schrijver Wilkie Collins, maar meestal zijn het beroemdheden van de tweede garnituur. De echte sterren liggen in Westminster Abbey. Nog niet zo lang geleden werden de resten van de schrijver Anthony Trollope, meer dan een eeuw na zijn overlijden, tot die heerlijkheid verheven. Zij werden alsnog bijgezet in The Abbey.

Ik vermoed dat de aantrekkingskracht van Kensal Green voor de doorsnee toerist vooral zit in het slordige, bijna rotzooierige karakter ervan. Hier vindt men geen keurig afgeperkte dodenakker, maar een schitterende warboel van gedenksteden en monumenten uit allerlei perioden en geïnspireerd door bijna alle culturen van de wereld. Alles staat schots en scheef door elkaar. Het strijdt een beetje met ons gevoel voor netheid, maar ach, wat is het schilderachtig.

Voor een schaker is er echter een extra reden om de begraafplaats te bezoeken: Alexander McDonnell en Louis de la Bourdonnais zijn er begraven. In 1834 speelden deze twee schakers in Londen een langdurige match tegen elkaar, of eigenlijk een serie van 6 matches kort achter elkaar. Het precieze aantal partijen dat gespeeld werd is niet bekend, maar waarschijnlijk zijn het er 88 geweest.

570 uur schaken

Een groot deel van die partijen is voor het nageslacht bewaard gebleven, doordat een ijverige toeschouwer de zetten heeft genoteerd. De spelers deden dat in die tijd nog niet zelf. Er werd zonder schaakklok gespeeld, die moest nog worden uitgevonden, de spelers namen gewoon de tijd die ze nodig meenden te hebben. De partijen duurden meestal vijf tot zes uur. Als er dan geen uitslag was werd de partij afgebroken en de volgende ochtend voortgezet. Er werd elke dag gespeeld, behalve zondag. De spelers hebben ongeveer 4 maanden bijna dagelijks tegenover elkaar gezeten.

Mijn wijsheid is afkomstig uit een boekje dat de journalist Max Pam ruim 20 jaar geleden schreef. Hij schatte dat er wel 570 uur is geschaakt.

Voor De la Bourdonnais, die de sterkste Franse schaker van die tijd was en die met het schaken de kost verdiende, was dat nog niet genoeg. Als de partij klaar was, of afgebroken, nuttigde hij al analyserend zijn maaltijd om zich daarna te wijden aan pure ontspanning: voorgiftpartijtjes tegen amateurs die bereid waren een klein bedrag in te zetten. Uit alles blijkt dat hij een echte schaakfanaat was, een type dat je ook nu nog wel eens tegenkomt. Hij was

misschien wel de eerste professional. Zijn inkomen verwierf hij door heel veel te spelen (die voorgiftpartijtjes waren niet alleen ontspanning!) en door het secretariaat van de schaakclub van het Café de la Régence in Parijs te voeren. Meestal was het sappelen om te overleven en daarom ging hij met enige regelmaat naar Engeland, want daar waren nette schaaksociëteiten waar hij een aardige cent kon bijverdienen.

Toch stond het schaken in Frankrijk toen nog op een hoger peil en De la Bourdonnais was van de Franse spelers de sterkste. Op een goed moment is bij een paar Engelse enthousiastelingen het idee ontstaan om een match te organiseren tussen hem en de sterkste Engelse speler. Aanvankelijk had men daarbij ene Lewis in gedachten, maar die voelde zich te oud en toen viel de keus op zijn leerling McDonnell, die uit Ierland kwam en na zijn studie in Londen was blijven wonen.

McDonnell was het spel ogenschijnlijk minder toegewijd dan zijn Franse tegenstrever. Na afloop van de partij spoedde hij zich naar huis om uit te rusten van de vermoeienissen. Gelukkig hoefde hij met schaken niet zijn geld te verdienen. Hij had een rustig baantje bij de Westindische Compagnie en kon het leven daardoor wat rustiger opnemen dan De la Bourdonnais. In het begin van de match verloor hij de ene partij na de andere, maar geleidelijk kreeg hij een beetje vat op het spel van zijn tegenstander. Uiteindelijk was De la Bourdonnais wel een overtuigende winnaar. Als je de uitslagen van alle bekende partijen bij elkaar optelt, kom je op een einduitslag van 51-37.

Na de match deed McDonnell, volgens zijn vrienden, niets anders meer dan naar het schaakbord turen. Hij leek het fanatisme van zijn tegenstander te hebben overgenomen, maar wat bij De la Bourdonnais 'vrolijke overgave' leek was bij hem een 'onvermogen om zich los te maken.' Binnen een jaar na de matches overleed McDonnell. Volgens dezelfde vrienden als gevolg van fysieke en mentale uitputting. Misschien moet rekening worden gehouden met de neiging tot dramatisering van schaakliefhebbers. Hij werd op Kensal Green begraven en de la Bourdonnais werd vijf jaar later op dezelfde begraafplaats te ruste gelegd. Hij had zijn geboorteland definitief verlaten, omdat hij er met schaken niet meer aan de kost kon komen. In Londen ging dat aanvankelijk iets beter, tot de tuberculose hem het spelen steeds moeilijker en tenslotte onmogelijk maakte. Schaakvrienden hielden nog een collecte voor hem, maar daar had hij zelf niets meer aan.

Onleesbaar en onvindbaar

Ik had me goed gedocumenteerd en wist precies waar ik moest zoeken op de begraafplaats. De nummers van de percelen waren bekend, de namen op belendende stenen had iemand voor me genoteerd en bovendien waren er een paar foto's, gemaakt bij een eerder bezoek, jaren geleden. Toch viel het niet mee. De steen op McDonnells graf is inmiddels zo verweerd dat hij vrijwel onleesbaar is geworden. Alleen als je weet waar je naar op zoek bent, kun je uit een paar vage brokken tekst afleiden, welke steen het is. Nadat ik mezelf, eerbiedig ernaast gehurkt, op de foto had laten zetten, ging ik opgewekt op zoek naar de volgende. De steen op het graf van De la Bourdonnais is een keer vernieuwd en zou daarom relatief gemakkelijk te vinden moeten zijn. Na enig heen en weer lopen rond het perceel met het aangegeven nummer, moest ik tot mijn verbazing concluderen dat de steen verdwenen was. Bij de administratie wisten ze van niks; neen, graven ruimen daar deden ze niet aan, ik moest nog maar eens goed kijken.

Maar ik weet het zeker, behalve de beschrijving heb ik een foto en die toont aan dat zijn grafsteen onder een bepaalde boom moet liggen en daar ligt helemaal niets meer. Het lijkt

zelfs of je de afdruk van de steen nog kunt zien, maar dat kan inbeelding zijn. Wat is hier aan de hand? Je kunt je toch haast niet voorstellen dat iemand de steen als souvenir heeft meegenomen. Het meest waarschijnlijk is nog dat de eigenaar van het graf besloten heeft de steen te laten restaureren.

Teleurgesteld en verward drentelde ik verder naar de uitgang en stond toen ineens voor een schakersgraf dat ik in het geheel niet had verwacht. Howard Staunton, een Engelse speler wiens grote tijd begon toen De la Bourdonnais net begraven was, blijkt ook op deze begraafplaats te liggen en wel onder een monumentale steen, die uit 1997 dateert. Er blijkt een Staunton Society te bestaan en die heeft voor een nette herbegrafenis van de in 1874 overleden Staunton gezorgd.

Missie voltooid

Bij het Chess & Bridge Centre kwam ik later op de dag wat meer te weten over de Staunton Society. De Engelse schaker en journalist Raymond Keene is voorzitter. Met die grafsteen heeft hij een kruistocht volbracht die in 1975 werd aangevangen met de publicatie van een boek over "de Engelse wereldkampioen." Eigenlijk bestond de titel wereldkampioen nog niet in de tijd van Staunton, maar Keene ergerde zich aan het gebrek aan waardering voor Staunton en hij heeft toen een kleine geschiedvervalsing geïntroduceerd.

Wij, schaakliefhebbers op het continent, zijn grootgebracht met de gedachte dat Staunton de lafaard was die niet tegen Morphy durfde te spelen. (Paul Morphy was een Amerikaan die rond 1858 alle sterke spelers met grote cijfers versloeg en die graag zijn krachten met Staunton had gemeten.) Maar aan de overkant van het Kanaal wordt de geschiedenis anders geduid en ik denk terecht. Staunton was rond 1858 druk bezig met het verzorgen van de integrale tekst van het werk van Shakespeare en schaakte nauwelijks meer. Bovendien had hij zijn hoogtepunt gehad met de overwinning op St. Amant in een match die in 1843 in Parijs werd verspeeld. Iedereen in dit verhaaltje mag op de een of andere manier bezeten lijken van het spelletje, maar Staunton was dat niet, althans op latere leeftijd niet meer.

De Staunton Society heeft er trouwens ook voor gezorgd dat er op de vroegere woning van hun held, aan de Lansdowne Road, een plaquette werd aangebracht. Daar ging ik natuurlijk ook nog even langs.

Zo op het eerste gezicht heeft de Staunton Society zijn missie volbracht. Dat is natuurlijk mooi, maar ook een beetje jammer. De mens houdt graag een doel voor ogen, hoe onbetekenend dat doel in de ogen van anderen ook mag zijn. Misschien kunnen ze nu actie gaan voeren voor bijzetting van "de Engelse wereldkampioen" in Westminster Abbey! Ik ga de volgende keer dat ik in Londen ben op zoek naar het graf van Johannes Zukertort, weer een andere schaakgrootheid, die op Brompton Cemetery moet liggen.

Mijn Engelse collega (ex-politieman) die ik mijn wederwaardigheden had verteld, zei na een lange stilte:

"Ja, ik neem aan, dat als je dan toch bezeten bent, dit een relatief onschadelijke variant is. Beter dan nare dingen met jonge meisjes doen, of zo."

In zijn ogen las ik echter de onuitgesproken vraag: zou die bezetenheid ook nog op andere manieren tot uiting komen?

28-2-2000 fh/bezeten2

Schoonheid geprijsd

1. Schoonheidsprijzen tegen de saaiheid

Van oorsprong is het schaken een avontuurlijk spel. Het gaat over koene ridders die zonder blaam of vrees de vijand te lijf gaan. Dat hier en daar manschappen verloren gingen vond men niet erg. Als de overwinning maar werd behaald. De gesneuvelden waren dan een heldendood gestorven.

Omstreeks 1870 ontdekte William (voorheen Wilhelm) Steinitz de wetten van het positiespel. De schakers leerden verdedigen en het gebeurde steeds minder vaak dat de geofferde soldaten en officieren postuum het *légion d'honneur* kregen opgespeld, want hun heldendaden hadden slechts een smadelijke nederlaag opgeleverd. De schakers werden voorzichtig. De kans was groot dat een ongemotiveerde aanval zou stuklopen op de goede verdediging van de tegenpartij en dat zou het uitzicht op een hoge geldprijs in gevaar brengen.

Niet iedereen was hier blij mee. Om de schaakmeesters te stimuleren toch fraaie aanvalspartijen te spelen werden schoonheidsprijzen uitgelooft. Financiële prikkels hebben het de geschiedenis door altijd goed gedaan en inderdaad zijn er prachtige partijen gespeeld die met een schoonheidsprijs zijn beloond. Maar er zit ook veel rotzooi tussen, want soms wordt in een toernooi geen enkele foutloze fraaie partij gespeeld. Deze rubriek gaat over schoonheidsprijzen. We beginnen dicht bij huis. De Nederlandse Schaakbond had ter gelegenheid van haar veertigjarig bestaan een schoonheidsprijs van honderd gulden uitgelooft.

Yates – Olland
Scheveningen 1913

1. e4, e6; 2. d4, d5; 3. Pc3, Pf6; 4. Lg5, de4x

De Burn-variant. Wits sterkste voortzetting is volgens de huidige inzichten 5. Pe4x, waarop zwart het beste 5... Le7 kan antwoorden.

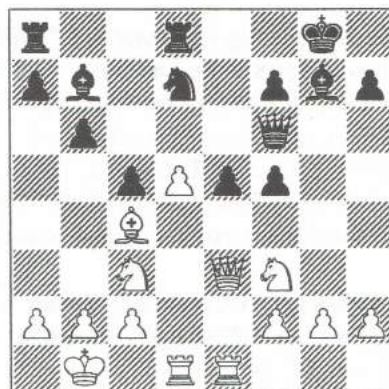
5. Lf6x, gf6x; 6. Pe4x, f5; 7. Pc3

7. Pg3, c5; 8. Pf3, Pc6 leidt volgens de theorie tot goed spel voor zwart. Na de tekstzet zou op 7...c5 8. d5 volgen.

7. ...Lg7; 8. Pf3, 0-0; 9. Lc4, b6; 10. Dd3, Lb7; 11. 0-0-0, Pd7; 12. The1

Op 12. d5 kan zwart een aanvalsstelling opbouwen te beginnen met 12...Pc5, bijvoorbeeld: 13. De2 (13. De3, Df6 dreigt 14... Lh6), e5; 14. Kb1 (14. Pe5x, Dg5+; 15. Kb1, Tfe8), Df6 enz. Een alternatief voor wit was 12. Tg1 en 13. g4.

12... Df6; 13. Kb1, Tfd8?; 14. De3, c5; 15. d5, e5;

16. g4!

Dit pionoffer leverde f100 op. De combinatie berust op de zwakte van veld f7, veroorzaakt door de 13^e zet van zwart. Met het offertje maakt wit veld e4 vrij voor het paard.

16... fg4x; 17. Pg5, Lh6; 18. Pce4, Dg6; 19. f4, ef4x; 20. Df4x, f6; 21. d6+, Kh8

Of: 21...Kg7; 22. Pf6x a) 22...Pf6x; 23. Te7+, Kh8; 24. Df6x+, Df6x; 25. Th7x mat; b) 22... Df6x; 23. Te7+ en wint; c) 22...Lg5x; 23. Te7+, Kh8; 24. Dg5x, Df6x; 25. Df6x+, Pf6x; 26. Tb7x en wint.

22. Pf7+, Df7x; 23. Dh6x, Dg7

Natuurlijk niet 23...Dc4x wegens 24. Pf6x met mataanval. Na de tekstzet lijkt de witte aanval dood te lopen.

24. Df4, Te8; 25. Pg3, Lf3; 26. Tc1, Te5; 27. Le6, Te1x

Niet goed is 27... Te8 wegens 28. Pf5, Dg5; 29. Dg5x, fg5x; 30. Ld7x, Te1x; 31. Le8x, Te8x; 32. d7, Td8 en nu heeft wit tijd voor 33. Te1 (33... Td7x; 34. Te8 mat). Zwart had 27... Pf8 kunnen proberen.

28. Te1x, Te8; 29. Dd2

Dreigt 30. Pf5 en 31. Ld7x. Sterker was echter 29. Pf5. Op 29... Dg5 volgt dan 30. Da4 met winst en na 29... Df8 speelt wit 30. Te3, bijvoorbeeld 30... Lc6; 31. Pe7 a) 31... Lb5; 32. Pg6+, hg6x; 33. Th3 en mat; b) 31... Te7x; 32. de7x, De7x; 33. Dg4x, De8; 34. Tg3 enz.

29...Pe5?

De stelling was lastig vanwege het dreigende stukverlies. Zwarts beste kans was 29... Dg5. In het toernooiboek werd de vraag opgeworpen of wit daarna zijn dame kon offeren. Na bijvoorbeeld 30. Ld7x, Dd2x; 31. Te8x+, Kg7; 32. Pf5, Kg6; 33. Tg8, Kf7; 34. Tg7, Kf8 moet hij een zet verliezen om een gaatje te maken.

30. d7, Td8 ; 31. Pf5, Df8; 32. Te5x!, fe5x; 33. Ph6, Df6; 34. Pf7+, Kg7; 35. Pd8x, Dd8x; 36. Dd6, e4; 37. De5+, Kg6

Een mooie tweelingvariant aan het eind van de partij. Na 37... Kf8 beslist 38. Df5, Ke7 (38... Kg7 als in de partij); 39. Dg5+ met winst van de alleenstaande dame op d8.

38. Df5+, Kh6; 39. Df4+, Kg7; 40. Df7+, Kh6; 41. De8, Dh4; 42. Df8+, Kg6; 43. Lf5+, Kh5; 44. Df7+.

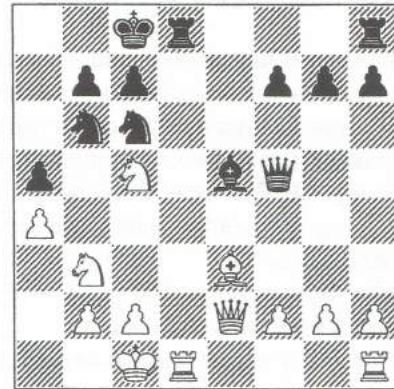
Wit geeft op, want na 44... Kg5; 45. d8D+ gaat de alleenstaande dame op h4 verloren.

Duras speelde de mooiste partij in het toernooi van Wenen 1907. Aan deze schoonheid hing een prijskaartje van 150 kronen.

Duras – Spielmann
Wenen 1907

1.e4, d5; 2.ed5x, Dd5x; 3. Pc3, Da5; 4. d4, Pf6; 5. Pf3, Lg4; 6. Le2, Pc6; 7. Le3, 0-0-0; 8. Pd2, Le2x ; 9. De2x, Df5; 10. Pb3, e6 Met 10... e5 kon zwart gelijke kansen krijgen, bijvoorbeeld 11. 0-0-0, ed4x; 12. Pd4x, Pd4x; 13. Ld4x, Lc5 enz. (Euwe).

11. a3, Ld6; 12. 0-0-0, Pd5; 13. Pa4, e5; 14. de5x, Le5x ; 15. Pac5, Pb6 ; 16. a4, a5

17. g4 !!

Om de dame van de diagonaal c8-f5 te verdrijven.

17...Df6; 18. c3, The8; 19. Pb7x!., Td1x+

19... Kb7x; 20. Pc5+, Kb8; 21. Da6, Td1x+; 22. Td1x, Pd8; 23. Td8x en mat op de volgende zet.

20. Td1x, Lc3x!?

Hoopt zich te redden met 21. bc3x, Dc3x; 22. Dc2, Dc2x; 23. Kc2x, Kb7x of 22. Kb1, Db3x enz.

21. P7c5

Dreigt mat, maar toch een schoonheidsfoutje. Met 21. Da6 had wit zijn aanval in stijl kunnen afmaken: a) 21... Pb4; 22. Pd6+, Kd8; 23. Pe4+ enz. b) 21... Lb2x+; 22. Kb1, Dg6+; 23. Kb2x, Dc2+; 24. Kc2x, Pb4+; 25. Kb2, Pa6x; 26. Lb6x, Kb7x; 27. La5x

21...Pb4; 22. g5, De5; 23. Pa5x, h5?

Zwart moet zijn loper c3 verliezen, maar dreigt nu met 24... Dc5x een stuk terug te winnen. Op 23... Dc5x was 24. Dg4+ gevolgd. Beter was echter 23... Pd5 geweest.

24. bc3x, Dc3x; 25. Kb1, Dc5x; 26. Td8!

Zwart geeft op wegens dameverlies.

Ruurd Kunnen.

DOCTOR DOCEERT

XL Het verwerken van een nederlaag.

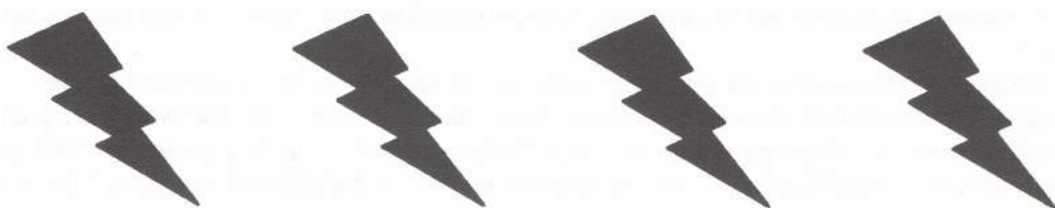
door Manuel Nepveu

Een maand of wat geleden vroeg ik aan een van onze clubgenoten hoe hij had gespeeld. Opgetogen vertelde hij me hoe zijn tegenstander zichzelf al in de opening in de knoop had gelegd, hoe hij een stuk won en hij zijn tegenstanders koningsstelling in de kreukels had gelegd. Vervolgens had hij het stuk teruggegeven, een koningsaanval ingezet die niet tot succes leidde en afgeruild naar een eindspel. Dat was maar remise gegeven.

Hij vond het een leuke partij. Ook als deze clubgenoot verloor zat hij daar bepaald niet mee, want "fouten maken we allemaal" etcetera. Dit is een volstrekt legitieme opvatting, maar het is niet de mijne.

In februari moest Het Eerste naar Arnhem om het zwakker geachte ASV 2 te bestrijden. Ik zat in de auto met Bannink, Luitjes en Broekman. Bannink reed prima, ik hoefde me geen moment zorgen te maken om mijn lichamelijke integriteit, maar er kwamen toch problemen en wel in Arnhem. Broekman, die als kaartlezer dienstdeed en die Arnhem pretendeerde te kennen, bleek compleet verrast door de werkzaamheden die nabij het centrum van de stad plaatsvonden en hij had de nodige moeite ons naar de plaats van bestemming te dirigeren. Het was al ruimschoots een uur geweest toen we aankwamen. Officieel was de wedstrijd al begonnen. En inderdaad, de wedstrijdleader was niet van zins geweest op ons te wachten en de mannen van de tweede auto, die wel op tijd waren gearriveerd, moesten een opstelling verzinnen. Ik haastte me naar het bord dat aan mij was toegewezen (6, Erica Belle) en gooide er de eerste zetten uit van een opening die al dertig jaar mijn liefje is. Ongeconcentreerdheid troef. Het is waar, ik had beter moeten weten.

Ik, die altijd waarschuwt tegen onbedachtzaamheid, gedroeg me als de eerste de beste tienjarige die strak staat van de zenuwen voor zijn eerste wedstrijd en als een kip zonder kop zijn zetten doet. Ik haastte mij met 10..., Ld7. En daar was 10..., Pbc6 verplicht geweest. Toen ik de zet had gespeeld zag ik wat ik had gedaan: Wit kon gewoon een tweede pion pakken en daarvoor heeft Zwart in de dan ontstane situatie geen compensatie. Sterker, Wits normale probleem om pion e5 te dekken was in een klap opgelost en zij hoefde 11 f4 dus ook niet meer te spelen. Weer een verzwakking minder bij Wit. Ik stond verloren. Nog geen vijf minuten binnen ... en je staat verloren. En je eigen schuld, want ongeconcentreerd. Na een minuut inwendig tieren en razen

wierp ik de wanhoop van mij af, kromde het ruggetje, begreep dat het materiaal niet meer telde en probeerde al offerend zijne vijandelijke majesteit zelf te grazen te nemen. Maar dat zou echt alleen maar lukken als Belle het verkeerd zou doen. Dat deed zij niet.

Gelukkig voor mij verloor er nog iemand. Maar dat was natuurlijk slechts een zeer schrale troost. Mijn tegenstandster was dan wel ooit kampioene van Nederland geweest, maar vreselijk sterk was en is ze bepaald niet. Mijn rating zou wel een forse deuk krijgen (au!). Ik had mezelf ook nog eens beroofd van een prima gelegenheid om een bepaalde, pittige variant van het Frans te spelen terwijl die gelegenheden mij zelden meer in de schoot worden geworpen (au!).

Dat ik des avonds bij de Chinees het mikpunt zou worden van spot, hoon, belediging en maltraitatie, het was tot daaraan toe. Tenslotte deed ik zelf ook altijd aan dat wrede ritueel mee als een ander eens iets doms

had gedaan. Dat ik natuurlijk zou worden bedreigd met uitsluiting uit het eerste was echter al een stuk minder, temeer daar deze dreiging een serieuze optie kon zijn. Dat ik begon te twijfelen aan mijn "schaakkunst" was het ergst.

Het zijn juist deze hopeloze momenten die je het beste bijblijven. In Groningen verloor ik eens van een meneer Bakker. Aardige man. Hij kon alleen niet schaken. Ik verloor in 23 zetten van hem: er bleef een beest hangen. Ik werd de volgende morgen wakker met als *allereerste* gedachte: ik heb van Bakker verloren. Ik ben die week doorgelopen, al moest mijn ratio regelmatig voorkomen dat ik vliegproeven vanaf de flat ging doen.

Jaren geleden speelde ik een superbe Koningsindier tegen Harrie Boerkamp. De beste jongen was met al zijn geslachtsdelen aan de onderste rij vastgespijkerd. Hij had alleen nog een volkomen ongevaarlijke vrijpion. Volkomen ongevaarlijk? Niet helemaal. Ik lette niet voldoende op en de slotcombinatie in de partij liep een beetje anders dan ik had voorzien.

De adrenaline gutste door mijn bloedvaten en ik gaf de partij op door aan de stukken een merkbare hoeveelheid kinetische energie te verlenen. Men zegt dat een van de pionnen later nog door een maanlander is opgepikt, zodat de geleerden nu algemeen geloven dat de maan bewoond is door schaakspelende creaturen.

Rijst dus de vraag: hoe verwerkt men een nederlaag?

De eerste dreiging die bestaat is dat je het bijltje erbij neer wilt gooien. "Ik ga bridgen" of "Ik ga kerken van lucifersdoosjes bouwen" of "Ik ga pornofilms van voor 1905 sparen" of iets dergelijks. Gelukkig is dat alles meestal geen optie. Het duurt misschien een "stief" kwartier voor je dat inziet, maar dan breekt het verstand natuurlijk toch gewoon weer door. Je bent weliswaar een sukkel, een deerniswekkende knoeier, een intellectuele lepralijder, maar als je je met de eerdergenoemde activiteiten inlaat moet je helemaal van voren beginnen. In het wereldje van de bridgers of de aan lucifersdoosjes verslingerde kerkenbouwers of de verzamelaars van overjarige pornosternen ben je een groentje. En als ze er in *die* wereldjes ook nog eens achter komen dat je eigenlijk een ex-schaakspeler bent wordt je nooit, maar dan ook nooit meer serieus genomen. Kortom, het is geen optie.

Misschien is het nog wat om naar het graf van Rubinstein te gaan zoeken. Dat zou nog wel kunnen, maar dan ben je nog altijd niet los van de schaakwereld.

Een goede manier om jezelf ervan te overtuigen dat het schaakspel de moeite waard is en blijft, bestaat in het naspelen van een partij van een minder grote knoeier. Van Smyslow bijvoorbeeld, of van Botwinnik, of van Karpow. Wanneer je dat hebt gedaan keert de rust waarschijnlijk weer. Neen, het spel zelf is de moeite waard.

De tweede dreiging waartegen eenieder zich moet weren is een veel subtielere. Je realiseert je dus inmiddels dat je een volstrekt deerniswekkende figuur bent, maar zo zijn er meer. Dat weet je. Je kunt nu in de verleiding komen om je willens en wetens, zeg maar "met overgave" onder hen te scharen. "Het geeft niet dat ik een pion heb weggeblunderd, mijn tegenstander kan dat zo dadelijk ook nog doen." En onder dat motto kruik je verder. Je hebt er vrede mee dat je een knoeier bent en alle hoop op je eigen onsterfelijke partij heb je in wezen laten varen. Het is niks en het wordt niks. Als er een doorgeefschaakkampioenschap wordt verspeeld doe je daaraan mee. Lang leve de lol!

Tegen de beschreven, gevaarlijke dreiging kun je jezelf wapenen door je te realiseren dat je *eigenlijk* niet tot het Janhagel, het rapaille behoort. Dat je *eigenlijk* verplicht bent steeds het beste uit jezelf te persen. Dat je *eigenlijk* de Egginks, de Boerkampen en de Noordhoeks op *ieder* moment de baas moet kunnen zijn. Je realiseert je wellicht dat je feilbaar bent, maar ook dat deze omstandigheid nooit of te nimmer een excuus mag zijn om een verlies tegen genoemde personen innerlijk te accepteren.

Kortom, je moet weten op welk niveau je je richt en wie je eigenlijk ver achter je dient te laten.

Boven schreef ik al dat het naspelen van partijen van goede spelers in ieder geval laat zien dat het spel zelf de moeite waard is. Heel misschien helpt het voor U zelfvertrouwen om een partij van Uzelf na te spelen waar U blij mee bent. Hebt U die niet? ... Slik, dat gaat lastig worden. Misschien moet U dan eens met

Noordhoek gaan praten. Die schaakt namelijk nog altijd ... en dat terwijl deze aartsknoeier ooit een grootmeester remise toestond waar hij van had kunnen winnen!

Maar ... uh ... misschien is er toch nog een manier om de misère te overwinnen. Dom dat ik daar niet veel eerder aan dacht. U begint een rubriek "KNOEIER DOCEERT" en daarin veegt U onophoudelijk en meedogenloos de vloer aan met al diegenen die het *nog* minder getroffen hebben dan Uzelf. U zorgt ervoor dat ze bang van U worden. U overdondert deze ongelukkigen met verbaal geweld. Ze zullen U gaan haten, maar ze weten niet wat te doen. Ze worden radeloos. En U wordt derhalve weer gelukkig! Dat is het! Ik overweeg hierbij een van de vaste rubrieken van dit blad te gaan omdopen....

MN

Juffrouw Nifterik

In het laatste clubblad van de afgelopen eeuw heeft een aantal van onze clubleden hun favoriete Millenniumpartij(en) aan de man gebracht en met verve. Ik wil nu wat voortborduren op het thema 'Millenniumpartij'. Of beter gezegd, ik wil een zijpaadje bewandelen.

Eigenlijk zou ik dit stuk trouwens het liefste hebben ingeleid met één bepaald en zeer sterk lied van Robert Long. Maar helaas kan hij U niet vanaf deze pagina tegemoet zingen. Het lied gaat over een zekere juffrouw Nifterik, die haar hele leven allerwegen goed doet in stilte, die tegen vivisectie is in stil protest, die als een grijze muis haar leven bijna onmerkbaar -en alleen- leeft en idem sterft. Haar leven is als een kleine, zuivere, nauwelijks hoorbare toon binnen het lawaai van alledag.

Deze droge, al te cerebrale 'samenvatting' doet aan de lyriek van het lied natuurlijk geen recht. Hopelijk hoort U het lied nog eens zingen, bij voorkeur over de radio terwijl U met minstens honderd twintig over de A zoveel dendert.

Bij inspectie van de uitverkoren Millenniumpartijen bleken er enkele van de waarlijk grote partijen tussen te zitten, de partijen die je ooit moet hebben nagespeeld als je jezelf schaker wilt noemen. Anderssen-Dufresne Berlijn 1852, Zukertort-Blackburne Londen 1883, Sämisch-Nimzowitsj Kopenhagen 1923, Ivantsjoek-Sjirow Wijk aan Zee 1996. Het zijn de partijen die altijd wel weer op zullen duiken zolang het schaakspel wordt gespeeld. En met recht, want zij komen direct uit de schaakhemel. Dat zij door mensenhanden tot stand zijn gekomen is irrelevant: hun inhoud komt van godin Caïssa zelf.

Naast deze klappers zijn er ook prima partijen waarvan je evenwel kunt vermoeden dat ze op geen enkel Millenniumlijstje een plaatsje zullen krijgen. Het zijn de partijen die zeker bij een vluchtig naspelen geen geestelijke aardverschuiving teweeg brengen. Niet omdat ze niet deugen, maar omdat hun dramatiek niet onmiddellijk opvalt. Het zijn de partijen die mij doen denken aan juffrouw Nifterik, zuiver maar klein van toon. Dat wil overigens niet zeggen dat deze Nifterikjes gebaard zijn door onbetekenende schakers. Dat hoeft ganselijk niet het geval te zijn.

Bij het nadenken over mijn eigen Millenniumkeuze is de volgende partij door mij serieus overwogen. Het zou me verbazen als hele volksstammen me kwamen vertellen dat ze hem wel eens hebben gezien. Toch mag hij er zijn. Inderdaad, ook bij mij heeft hij het tenslotte moeten afleggen tegen het genadeloze fonkelen van de door mij uitverkoren 'Zukertort-Blackburne', maar het is en blijft een prachtige technische partij.

Smyslow - O'Kelly de Galway, Stauntontoernooi 1946 Groningen

Catalaans.

1 d4, Pf6 2 c4, e6 3 g3, d5 4 Lg2, dc4x 5 Da4+, Pbd7 6 Dc4x, c5 7 Pf3, a6 8 Dc2, cd4x 9 Pd4x, Db6

Euwe en Kmoch schrijven in het toernooiboek (ik heb een facsimile van de door Kmoch verzorgde Duitse vertaling van het oorspronkelijke 'Staunton-wereldschaaktoernooi') dat deze zet in ieder geval niet de oplossing van het stellingsprobleem is. Zwart bemoeilijkt de ontwikkeling van zijn damevleugel alleen maar.

10 Pb3, Lb4+ 11 Ld2, Pc5 12 0-0, Pb3x 13 Db3x, Lc5 14 Db6x, Lb6x

en nu staat de zwartveldige looper weer voor de b-pion. De druk van de witte koningsloper op b7 is nog steeds goed en voor Zwart onprettig merkbaar.

15 Pa3, Pd5 16 e4, Pe7 17 Lc3, 0-0 18 Pc4, Lc7 19 Tfd1, Pc6 20 e5!

De lange diagonaal, die na wits zestiende zet even gesloten was, wordt weer geopend. En met nog grotere kracht: Wit heeft zich in de tussentijd volledig ontwikkeld, Zwart was daartoe niet in staat.

20..., f6 21 f4, Tb8 22 Tac1, fe5x 23 Pe5x, Pe5x 24 Le5x, Le5x 25 fe5x, b5 26 Tc7, b4 27 Lh3, h6 28 Tfl!

Het tweede uitroepteken dat de heren Euwe en Kmoch uitdelen. Vertaald uit de Duits zeggen de heren: "Het is opvallend dat Wit zijn stelling voortdurend versterkt door maar te blijven ruilen. Bij iedere slagwisseling wordt de inactiviteit van Tb8 en Lc8 sterker merkbaar." Degenen die mij kennen weten dat dit commentaar naar mijn hart is.

28..., Tflx+ 29 Kflx, Kf8 30 Kf2, a5 31 Ta7, Tb6 32 Lg2, La6 33 b3, a4

Wanhoop, want als Zwart zich passief blijft gedragen beslist de witte koningsmars naar c5.

34 ba4x, Lc4 35 a5, Tb5 36 Tc7, La2x 37 a6, Ta5 38 a7, b3 39 a8D+, Ta8x 40 La8x, b2 41 Le4

en Zwart gaf op (1-0).

Wat mij betreft is dit genieten. Heerlijk is de fluwelen techniek waarmee de jonge Smyslow de onvolkomenheid in het plan van Zwart consequent en glashelder uitbuit. Geen ware Millenniumpartij, maar desondanks een schoonheid!

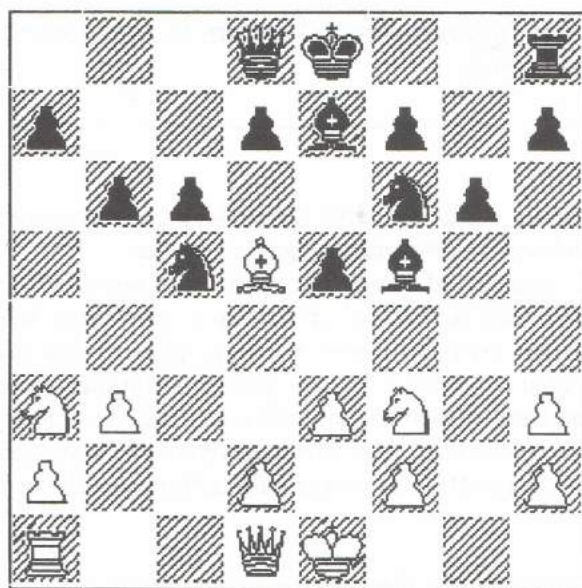
MN

Oplossing + uitslag prijsvraag

Als ik mij niet vergis zitten - gezien de reacties - vele lezers te popelen van ongeduld om er achter te komen waar die gevallen pion nu toch vandaan kwam, en hoe je dat eigenlijk moest uitvinden. Als u aanwezig was op de Promotieoliebollenschaakavond (dit woord komt door de spellingcontrole!) dan kon u na afloop onder anderen heer Bannink en heer Waal zeer fanatiek bezig zien met het zoeken naar de oplossing. Vooral toen ik en passant (letterlijk) opmerkte dat er al één oplossing binnen was, en dat die foutief was, en dat die van heer Meijer afkomstig was, toen werden ze pas echt enthousiast! Dat ik inmiddels ook een correcte oplossing in mijn e-mail had (van heer Eggink) wist ik op dat moment nog niet, omdat de voorbereidingen voor het oliebollengedoe mij afhielden van het legen van de postbus (ik moet elke keer dat ik wil internetten een telefoonkabel van 15 meter van de 1e naar de 2e verdieping leggen, lekker modern hè?).

Ik wil eerst nog even mijn excuses aanbieden voor de slechte kwaliteit van de afdruk van de probleemstelling in het vorige clubblad. En dat nog wel nadat ik in een eerder nummer had uitgelegd hoe je schaakstellingen in een artikel kan opnemen. Ik kan U verzekeren dat de stelling er op mijn scherm zeer goed uitzag, en dat er ook na afdrucken op mijn printer niets mis mee was! We hadden echter al eerder gemerkt dat na e-mailen van een artikel naar de redactie het er op de redactie-PC soms toch wat anders uit ziet, hetgeen vast wel met verschillen in de de lokale PC-, Windows-, Word- en/of printer-instellingen te maken heeft. Ik zal mijn best doen dit soort ongemak in de toekomst te vermijden! We hebben geprobeerd alle belangstellenden van een goede afdruk te voorzien door op een aantal clubavonden beter afgedrukte stellingen te verspreiden. Mocht U die gemist hebben: SORRY!

Laten we nu beginnen met het herhalen van de opgave (*zie stelling 12*). Naast het bord werd een witte pion gevonden die kennelijk van het bord was gevallen, maar niemand wist meer op welk veld die pion thuis hoorde. Ook Sherlock Holmes wist het in eerste instantie niet, maar toen hem verteld werd dat beide koningen nog niet van hun plaats waren geweest, toen kon hij haarscherp het juiste veld aanwijzen! Kan (kon) u dat ook?

← stelling 12

Ik heb de indruk dat sommige kandidaat-oplossers door mij onbedoeld op het verkeerde spoor zijn gezet doordat ik in de inleiding tot deze opgave vermeldde dat er bij dit soort problemen in principe 64 verschillende antwoorden mogelijk zijn (a1 t/m h8), "en soms zelfs 65" omdat "in het doosje" ook het antwoord zou kunnen zijn. Bij deze opgave was echter gegeven dat de pion van het bord was gevallen; er was dus geen sprake van "uit het doosje vallen" of zoiets!

De inzendingen

Vrij snel na de publicatie van dit probleem ontving ik een e-mail van heer Meijer (die als redactielid het probleem natuurlijk iets eerder had gezien dan de rest van de club, maar wat doet dat er toe?), met de volgende inhoud:

Dear Mr. Holmes,

I have been studying your retrograde problem for some time now and I have to admit I'm completely lost. A black piece somehow has managed to reach h3 so that the white g-pawn could take it there. But since only the black rook on a8 is missing this seems to be impossible since that rook could never have left its prison on a8. Furthermore all black pawns are still on the board so no promotions could have occurred. Conclusion: a paradox. Please let me know whether the initial position is correct.

Yours truly,
Watson.

Dit was wel erg eenvoudig, en was dan ook foutief! Ik kon niet nalaten "Watson" het volgende antwoord te sturen:

Dear Dr. Watson,

I'm afraid the position is indeed correct! You should perhaps reconsider whether all you "proved" is correct or not. I am sure that eventually you will find the solution! (You will of course understand that this is all I can tell you at this moment.)

With kind regards,
Sherlock Holmes.

En zie, enige dagen later ontving ik zijn "gecorrigeerde" versie. Helaas, weer foutief! Kijk maar (Watson sprak inmiddels Nederlands):

Rob,

Mijn dank voor je snelle reactie. Ik heb sinds mijn vorige e-mailtje wat na kunnen denken over het denken van de retrograde-fanatici. Ik denk dat ik door heb via welke bizarre wegen zij denken.

Mijn oplossing: De witte pion van c2 is op c6 gesneuveld. Zwart sloeg deze pion met zijn b-pion. Hierdoor kon de zwarte toren van a8 uit zijn gevangenis ontsnappen en zich op h3 opofferen. Vervolgens offerde wit zijn zwartveldige loper op veld b6. Zwart sloeg deze loper met zijn c-pion. De witte toren die op h1 stond kan op vele manieren gesneuveld zijn. Laat ik het er op houden, geheel in lijn met het retrograde denken, dat een zwart paard deze op h1 geslagen heeft. Eén en ander leidt tot de conclusie dat de witte pion die op de grond ligt al reeds geruime tijd niet mee op het bord staat. Het gegeven dat de koningen niet bewogen hebben sluit elke andere oplossing uit, hetgeen Holmes natuurlijk haarfijn zag. 'Elementary, dear Holmes'.

Een plezierige millennium-wisseling en tot ziens op de oliebollenschaakavond.
Hans.

Toen, zoals hierboven al gezegd, heer Eggink mij mededeelde dat hij per e-mail een volgens hem correcte oplossing had ingestuurd (nadat hij mij eerder – tijdens onze gezamenlijke pogingen oliebollenschaakvarianten te bedenken – al had verteld dat hij het “snapte”) was ik natuurlijk zeer benieuwd wat hij ervan had gemaakt. Ziehier zijn verhaal:

Beste Sherlock,

Net zoals u heb ik na enige overpeinzingen kunnen deduceren waar de van het bord gevallen witte pion vandaan kwam. Weest u zo goed mijn redentie op onjuistheden te controleren.

Ten eerste valt op dat van zwart al het materiaal nog op het bord staat, behalve een toren. Omdat de koning niet heeft bewogen en gezien de pionnenstructuur op de koningsvleugel moet dat dus de toren van a8 zijn. Van wit mist, buiten de van het bord gevallen pion, alleen de zwartveldige loper en een toren. Er missen geen pionnen, dus de oplossing heeft ook niets met promoties te maken. Uit het bovenstaande en de witte pion op h3 wordt direct duidelijk dat wit (die maar één keer geslagen heeft) de missende zwarte toren op h3 heeft geslagen. De missende pion (die niet geslagen heeft) kan dus alleen nog maar op c2, c3, c4 of c7 staan (gegeven was dat hij op het bord stond). De volgende vraag is hoe de zwarte toren op h3 gekomen is. Dit kan alleen als de zwarte b- en c-pionnen kruiselings hebben geslagen: b7xc6 en c7xb6. Dat kan precies, want er missen twee witte stukken. De witte zwartveldige loper kan alleen maar op b6 geslagen zijn, maar als deze loper eerst zou zijn geslagen kan de toren op a8 zijn gevangenis nog steeds niet verlaten omdat de loper op c8 zijn weg verspert (die kan pas weg als b7xc6 is geslagen gezien de pion op d7, en dan kan de toren er niet meer uit). Conclusie: de missende witte toren moet als eerste op c6 zijn geslagen, daarna kon de zwarte toren over de open b-lijn naar h3 om daar geslagen te worden, en tenslotte werd de witte zwartveldige loper op b6 geslagen.

Hoho, hoor ik u nu denken. Hoe kan de witte toren op c6 geslagen zijn voordat de g-lijn opening en de koning bewogen heeft? Het antwoord luidt dat het hier om de toren van a1 ging! Recapitulerend: de witte a-toren gaat naar b6 [heer Eggink bedoelt c6, RdV], wordt daar geslagen, de zwarte a-toren gaat naar h3, wordt daar geslagen, de witte zwartveldige loper gaat naar b6, wordt daar geslagen, de witte h-toren gaat naar a1. En de tochten van de witte torens leiden ons ook direct naar het antwoord op de vraag waar de c-pion stond: om dat mogelijk te maken kan de missende pion niet op c2 of c3 gestaan hebben. Ook c7 is niet mogelijk omdat de c-lijn niet open is geweest en er niet voldoende is geslagen, en dus luidt de conclusie dat de missende pion op c4 stond.

Uiteraard haalt u in uw grootsheid direct alle fouten uit deze redentie. Maar ik wil leren, leren!

Uw nederige dienaar,
Gerhard Eggink

In bovenstaand relaas heb ik (RdV) twee gedeelten onderstreept. Dat zijn de twee “clou’s” die dit probleem bevatte, en die ik hier nog even samenvat:

1. De zwarte b- en c-pionnen moeten inderdaad kruiselings hebben geslagen (b7xc6 respectievelijk c7xb6) om het mogelijk te maken de toren van a8 naar h3 te laten gaan, waar hij (zoals iedereen wel doorhad) is geslagen. In het Engels heet dit kruiselings slaan overigens heel fraai “cross-capturing”.
2. Op c6 is de witte toren van a1 geslagen, waarna de toren van h1 naar a1 is gegaan!

Heer Eggink’s conclusie dat de gevallen pion op c4 thuis hoorde is volledig juist!

Hierna bleef het enige weken stil in mijn mailbox, ondanks mijn aansporingen aan diverse leden om toch vooral een oplossing in te sturen respectievelijk in te leveren (Bannink? De Waal? Noordhoek? Martens? Van de Graaf? Nepveu? Boerkamp? Luitjes? Minnema? Van Staden? Veldhuizen? Tan? Trommel?). Sommigen verklaarden met het probleem bezig te zijn, sommigen beloofden een oplossing in te zullen leveren, sommigen “hadden geen tijd”, sommigen waren de opgave kwijt (soms tot 3 keer toe!), maar slechts weinigen kwamen uiteindelijk met iets op de proppen! Eén van de Leenman-tweeling

(sorry ik weet echt niet of het Timo of Dennis was) vond dat de stelling echt onmogelijk was en vroeg bij herhaling wanneer ik de oplossing zou geven, zo benieuwd was hij ernaar! Maar zie, op de dag die als sluitingsdatum was vermeld (toevallig een dinsdag) kreeg ik zowaar nog liefst 3 (DRIE) oplossingen aangereikt. De eerste was van heer Bannink, en dat was de enige oplossing die ik niet per e-mail maar gewoon op papier ontving. Zijn volledige verhaal was als volgt (kijk goed anders leest U er overheen!):

Bernard B.

c4

Toren op a1 moet van h1 komen, anders kan het mijns inziens niet.

Hoewel het antwoord (c4) correct is moeten we toch vaststellen dat de "bewijsvoering" hier wel erg magertjes is, al volgt uit het vermelden van in ieder geval de tweede "clou" natuurlijk wel dat heer Bannink het redelijk begrepen had. Maar, zoals heer Eggink fijntjes opmerkte, hiermee was bijvoorbeeld niet aangetoond dat de pion niet op c7 had kunnen staan.

Verder bevatte de e-mail van die dag (ook nog mijn verjaardag!) nog twee inzendingen. Hierbij eerst die van heer Sibbing:

Beste Rob,

Volgens mij stond de pion op c5 en is daar geslagen door het paard.

Het enige zwarte stuk dat op h3 geslagen kan zijn is de toren van a8. De zwarte toren kan alleen ontsnappen via de b of de c-lijn die eerst open moet zijn geslagen (en daarna weer dicht, dus bxc6 en cxb6 moeten zijn gespeeld). De witte zwartveldige loper kan alleen op b6 geslagen zijn, zodat de witte toren op c6 geslagen moet zijn. De zwarte witveldige loper kan alleen van c8 ontsnappen nadat de zet bxc6 reeds uitgevoerd is. Ergo: eerst moet bxc6 uitgevoerd zijn, waarna de toren via b8 naar h3 kan om geslagen te worden. De witte toren moet via dus de c-lijn (de enige mogelijkheid) naar c6 gaan en komt dus oorspronkelijk van a1!! en kan dat alleen doen als b3 en c4 al gespeeld zijn.

Stel dat de pion op c4 staat. De volgorde Ta1-c1-c3-d3-d6-c6 en bxc6 kan alleen nadat de velden b2 en c3 vrijgemaakt zijn. De loper moet van c1 weg - kan alleen via b2 - en de toren moet kunnen ontsnappen via c3 dus de pion moet in ieder geval naar c4 gespeeld zijn. Pas na het slaan op c6 kan de zwarte toren via de b-lijn en kan de zwarte loper via b7 ontsnappen.

Dat lijkt mogelijk met de pion op c4, edoch omdat dan de velden a2, b3, c4 en c6 geblokkeerd zijn kan de zwarte loper nooit via b7 of a6 bij f5 komen. Er moet dus een gat ontstaan zijn om de loper door te laten en dat gat is ontstaan door de pion naar c5 op te spelen. Daar is hij de laatste zet door het zwarte paard geslagen.

Bijvoorbeeld in partijvorm (ik zal geen moeite doen om de kortste partij naar deze stelling te bedenken, maar dit lijkt me toch al redelijk scherp, gezien de witte noodzakelijke manoeuvres met de torens):

1. b3 g6	2. c4 e5	3. Pa3 Le7	4. Lb2 Pf6	5. Tc1 Pa6	6. Tc3 Pc5
7. Td3 Pa6	8. Td6 Lf8	9. Tc6 bxc6	10. Ld4 Tb8	11. e3 Tb4	12. Lb6 Le7
13. c5 Th4	14. Pf3 Th3	15. gxh3 Pb4	16. Tg1 La6	17. Tg4 cxb6	18. Tc4 Lb5
19. Tc1 Ld3	20. La1 Lf5	21. Lc4 Pa6	21. Ld5 Pxc5,	en de pion op c5 valt bij het slaan van het bord.	

Sjaak Sibbing.

Hier is duidelijk veel moeite gedaan om de zaak in orde te krijgen! Wel een originele oplossing: gevallen tijdens het slaan! [Zie verder het Redactionele commentaar.]

En als allerlaatste (van heer Boerkamp):

Hoi Rob,

Op de valreep nog een oplossing: Er is slechts één zwart stuk geslagen, de toren van a8. Deze kan alleen geslagen zijn op h3. De enige manier om op h3 te komen is via de b- of de c-lijn: zowel op b6 als op c6 moet dan iets geslagen zijn door een zwarte pion. Met de gevallen pion op het bord kan alleen de toren van h1 op c6 geslagen zijn. Deze kan pas na het slaan op h3 vertrokken zijn naar c6. Echter, zolang de pion nog op b7 staat, kan de looper niet weg van c8 om de toren van a8 door te laten. Kan niet dus. Hiermee is de vraag beantwoord: de pion op de grond hoort **IN HET DOOSJE**.

We kunnen nog iets verder gaan. De pion kan niet door promotie in het doosje terechtgekomen zijn: promotie moet op c8 plaats hebben gevonden, maar zolang niets op c6 geslagen is, kan de looper niet van c8 af om promotie toe te laten. En het enige witte stuk, dat op c6 geslagen kan worden, de toren van h1, kan er om boven beschreven reden niet komen. **Dus de pion moet geslagen zijn op c6.** Daarna kan Ta8 via de b-lijn naar h3, Lc8 via a6 eruit, Th1 laat zich via g-lijn slaan en Lc1 laat zich op b6 slaan.

Waarschijnlijk zie ik je vanavond nog wel.

Vriendelijke groeten,

Harrie

Zoals U ziet hebben alle inzenders het wel ongeveer door, maar de meesten niet helemaal. De oplossing zoals die in het boek van Raymond Smullyan staat komt in grote lijnen overeen met die van heer Eggink. In het boek wordt geen partijverloop gegeven. Het is mij persoonlijk niet gelukt om de stelling op het bord te krijgen zonder dat de pion "onderweg" van het bord valt; de looper van c8 kan dan niet vanaf a6 de c-lijn passeren om uiteindelijk op f5 te belanden (want op b3 en c4 staan witte pionnen en op c6 en d7 zwarte). Maar het lukt gelukkig wel als je de pion op een geschikt moment laat vallen, hetgeen vermoedelijk de bedoeling van de auteur is. Ik hoop dat ik in de geest van Smullyan handel als ik het volgende mogelijke partijverloop geef (sommige zetten zijn slechts "vulling"):

1. b3 Pa6 2. c4 Pb4 3. Lb2 g6 4. Pa3 Pf6 5. Tc1 e6 6. Tc3 Le7
 7. Td3 Lf8 8. Td6 Le7 9. Tc6 bxc6 [hier valt de pion van **c4** van het bord]
 10. Ld4 Tb8 11. e3 Tb5 12. Pc4 Th5 13. Pa3 Th3 14. gxh3 La6 15. Lb6 cxb6
 16. Pf3 Ld3 17. Tg1 Lf5 18. Lc4 Pa6 19. Ld5 Pc5 20. Tg4 e5 21. Tc4 Pg8
 22. Tc1 Pf6 23. Ta1 [en zie daar stelling 12]

De uitslag

Een samenvatting van de inzendingen:

inzender	antwoord	correct	toelichting
Hans Meijer	in het doosje	nee	redelijk
Gerhard Eggink	c4	ja	(bijna) compleet
Bernard Bannink	c4	ja	nauwelijks
Sjaak Sibbing	c5	?!	zeer uitgebreid
Harrie Boerkamp	in het doosje	nee	uitgebreid

Het zal duidelijk zijn wie tot winnaar van de prijsvraag moet worden uitgeroepen: heer Eggink! Gerhard, van harte gefeliciteerd, en de (waarschijnlijk vloeibare) prijs zal binnenkort worden uitgereikt! Iedereen hartelijk dank voor de deelname (of poging daartoe), en voor het lezen van de voorgaande artikelen. En nu is het mooi geweest en gaan we weer "gewoon" schaken (nou ja, gewoon.....?).

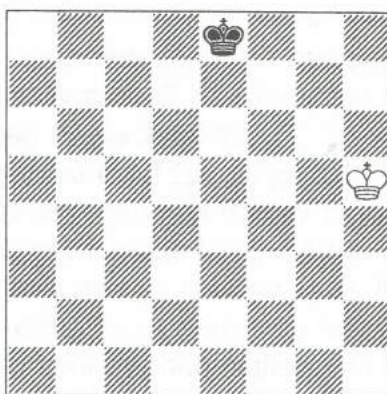
Rob de Vries

Het Niets

De afgebeelde stelling is klassiek en in een oogopslag valt te zien waarom dat zo is. De probleemcomponist heeft met minimale middelen gewerkt. Bijna niets, alleen twee koningen. Met minder materiaal is een legale schaakstelling niet mogelijk. Het is het absoluut minimale schaakprobleem.

De Catalaan Julio Sunyer publiceerde het in 1923. Het jaar dat de Russische kunstenaar Kasimir Malevitsj zijn Wit vierkant op witte achtergrond maakte. Niets, tegen een achtergrond van niets, het minimale schilderij. In hetzelfde jaar vestigde Martin Heidegger zijn naam als geheime koning van de filosofie met een opzienbarende lezing over het Zijn en het Niets.

Kan het toeval zijn dat een schaker, een schilder en een filosoof zich in 1923 op spectaculaire wijze met het Niets bezig hielden? Jazeker, dat kan heel goed. Genoeg gesnuffeld aan de Tijdgeest dus, ter zake.

Julio Sunyer (1923)

Met alleen twee koningen valt weinig te doen en dit is dan ook een retrograde probleem, waarin het er om gaat de voorgeschiedenis van de diagramstelling te reconstrueren, toen er nog andere stukken op het bord stonden. De opgave is: Wit neemt zijn laatste zet terug. Daarna neemt zwart zijn laatste zet terug en in plaats daarvan doet hij een andere zet, waarna wit mat in één kan geven. Er is maar één oplossing.

Hans Ree (NRC, Handelsblad, 4 maart 2000.)

OPLOSSING KERSTPUZZEL

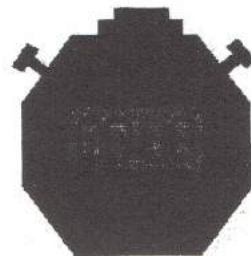
De oplossing van de kerstpuzzel is hieronder te vinden. Zo'n puzzel is altijd leuk om je woordenschat te verrijken met wonderlijke woorden als naja (brilslang of cobra) en ieme (imme of honingbij).

	P		H		K		G			N		P		S		K			
L	A	M	A		R	U	N	D		H	A	A	I		L	Y	N	X	
	U		A		A		O			J		N		A		O			
Z	W	I	J	N		B	E	E	R		V	A	L	K		K	A	L	F
Z	E	U	G		H	A	A	S		W	E	S	P		G	E	M	S	
	M		A		E		P			G		O		E		U			
H	O	E	N		R	U	I	N		I	E	M	E		I	B	I	S	
	E		S		T		N			L		S		T		S			

Dit keer kan de penningmeester z'n knip dichthouden. Er kwam geen enkele oplossing binnen.

Henk Breugem.

Schaken met deze klok

Nee toch !!!!!

Daarom onze actie voor het sponsoren van digitale klokken.

De sponsors van het eerste uur

Meurs Software Nederland B.V.
Woerden tel: 0348-483373.

Rembrandt Optiek.
Zoetermeer; o.a. het Rond 40, tel: 3420365, Titus Brandsmahove 8, tel: 3290358.

Hypar Hypotheek Adviseur.
Ridderkerk, tel: 0180-428884.

Denksportcentrum Zoetermeer.
Tel: 3419596.

Bakkerij Ammerlaan
Zoetermeer o.a. Broekwegzijde 113, tel. 3415670 en Promenade 139 tel. 3315222

En nu de eerste sponsor van het nieuwe jaar

Voor 2 klokken tegelijk:

Automobielbedrijf Mové Toyota
Abdissenbos 3 Zoetermeer
Tel.079-3203041

Bij de nieuwe acquisities bieden wij bij sponsoring van twee klokken 8 advertenties op A4 formaat aan, een extra argument om een nieuwe sponsor over de streep te trekken.

Kijk nog eens rond in je relatiekring en help ons aan weer zo'n nieuwe klok, of twee mag natuurlijk ook.

Jan van der Ploeg
Tel. 079-3423551